

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 31.1.2006
KOM(2006) 16 galutinis

2006/0006 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo
įgyvendinimo tvarką**

(pateikta Komisijos)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1) PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindas ir tikslai**

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 89 straipsnyje numatoma, kad vėlesniame reglamente bus nustatyta šio reglamento įgyvendinimo tvarka.

- **Bendrosios aplinkybės**

Nacionalinių socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklės yra susijusios su laisvu asmenų judėjimu ir jos turėtų padėti pakelti Europos Sąjungoje judančių Europos piliečių gyvenimo lygį bei pagerinti darbo sąlygas. Šiuo metu koordinavimas užtikrinamas Reglamentu (EEB) Nr. 1408/71 ir jo įgyvendinimo reglamentu (EEB) Nr. 574/72. Reglamentą (EEB) Nr. 1408/71 siekiama pakeisti Reglamentu (EB) Nr. 883/2002. Tačiau Reglamente (EB) Nr. 883/2004 pateiktos naujos koordinavimo taisyklės galės būti taikomos tik tada, kai bus priimtas atitinkamas įgyvendinimo reglamentas, pakeičiantis Reglamentą (EEB) Nr. 574/72. Siūloma teisinė priemonė iš pirmo žvilgsnio yra panaši į dabartinę. Tačiau ji skiriasi iš esmės, kadangi ja siekiama atnaujinti ir supaprastinti dabartines taisykles.

- **Pasiūlymo srityje taikomos nuostatos**

Reglamentas (EEB) Nr. 574/72, nustatantis Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 įgyvendinimo tvarką, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2005 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 647/2005, OL L 117, 2005 gegužės 4 d.

Panašumas: ir Reglamentu (EEB) Nr. 574/72, ir šiuo pasiūlymu siekiama nustatyti socialinės apsaugos sistemas koordinuojančio reglamento įgyvendinimo tvarką.

Skirtumas: Šiuo pasiūlymu siekiama supaprastinti ir atnaujinti Reglamento (EEB) Nr. 574/72 nuostatas, ypač stiprinant socialinės apsaugos įstaigų bendradarbiavimą ir gerinant socialinės apsaugos įstaigų keitimosi duomenimis metodus.

- **Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos kryptimis ir tikslais**

Netaikoma.

2) KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO ĮVERTINIMAS

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Naudoti konsultacijų metodai, pagrindiniai analizuoti sektoriai ir bendras respondentų prašymas

Įgyvendinimo reglamento pasiūlymu siekiama nustatyti konkrečias procedūras, reikalingas tam, kad pagrindinio reglamento principai būtų įgyvendinti reglamento naudotojams, valstybių narių piliečiams ir socialinės apsaugos įstaigoms. Pavyzdžiui,

kalbant apie senatvės pensijas, reikėtų konkrečiau nurodyti, kokių veiksmų turi imtis apdraustasis norėdamas paprašyti skirti jam pensiją, kuriai įstaigai jis turi pateikti prašymą tuo atveju, jei jis dirbo keliuose valstybėse narėse, kokiu būdu įstaigos pasikeis informacija, kad būtų atsižvelgta į visą suinteresuotojo asmens darbo stažą, ir kokiu būdu kiekviena iš jų apskaičiuos pensijos dalį, kurią ji turi mokėti. Siekiant parengti konkrečių pasiūlymų, kaip veiksmingiau organizuoti kasdienį įstaigų bendradarbiavimą, kad asmenys, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, būtų kuo geriau aptarnaujami, valstybėse narėse buvo surengta daugybė konsultacijų su socialinės apsaugos srities ekspertais. Šių konsultacijų tikslas buvo sužinoti paties tinkamiausio lygio, būtent socialinės apsaugos įstaigų, ekspertų nuomonę. Siekiant šio tikslo, buvo sudarytos kelios darbo grupės, kiekviena iš kurių buvo atsakinga už skirtingą rizikos rūšį, kuriai taikomos socialinės apsaugos sistemos: liga, nelaimingi atsitikimai darbe, profesinės ligos, invalidumas, senatvė, nedarbas, išmokos šeimai.

Be to, Komisijos tarnybos, t. y. Migruojančių darbuotojų socialinės apsaugos administracinės komisijos (CASSTM) sekretoriatas ir Techninė komisija bei CASSTM Audito valdyba, siekdamas, kad koordinavimo taisyklės būtų taikomos, nuolat palaiko glaudžius ryšius su valstybių narių paskirtais ekspertais.

Gautų atsakymų santrauka, ir kaip į juos buvo atsižvelgta

Ekspertų darbo grupės susitiko. Horizontalaus pobūdžio grupė, įpareigota parengti pasiūlymų dėl įgyvendinimo reglamento sandaros ir bendro pobūdžio, parengė neoficialią apibendrinančiąją ataskaitą, kurioje pateikiamos gairės. Dauguma šių gairių perimtos rengiant šį pasiūlymą.

• **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Aptariamos mokslo ir (arba) duomenų tyrimo sritys

Socialinė apsauga.

Naudoti metodai

Darbo grupės, sudarytos iš įvairių sričių (ligos, nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų, invalidumo, senatvės, nedarbo, išmokų šeimai) socialinės apsaugos ekspertų.

Pagrindinės organizacijos ir (arba) ekspertai, su kuriais konsultuotasi

Valstybėse narėse įvyko daugybė konsultacijų su socialinės apsaugos srities ekspertais. Šių konsultacijų tikslas buvo sužinoti paties tinkamiausio lygio, būtent socialinės apsaugos įstaigų, ekspertų nuomonę. Siekiant šio tikslo, buvo sukurtos kelios darbo grupės, kiekviena iš kurių buvo atsakinga už skirtingą rizikos rūšį (ligos, nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų, invalidumo, senatvės, nedarbo, išmokų šeimai), kuriai taikomos socialinės apsaugos sistemos.

Gautų ir panaudotų nuomonių santrauka

Nebuvo užsiminta apie galimus rimtus pavojus, kurių pasekmės būtų nepataisomos.

Būtinybė supaprastinti reglamento naudotojų, socialinės apsaugos įstaigų, kompetentingų valdžios institucijų, darbdavių ir apdraustųjų, pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbančių asmenų atliekamas procedūras ir aiškiau apibrėžti šių įvairių dalyvaujančiųjų šalių teises ir pareigas koordinuojant socialinės apsaugos sistemas.

Priemonės, kurių buvo imtasi, kad visuomenė galėtų sužinoti konsultacijų su ekspertais rezultatus

Atsižvelgiant į techninį dalyko pobūdį ir konsultacijų su ekspertais neoficialumą, ataskaitos nebus skelbiamos.

• **Poveikio vertinimas**

Įgyvendinimo reglamentas sudarys galimybę piliečiams naudotis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 teikiamais privalumais. Teks palaukti, kol teisinė priemonė, sudaryta iš pagrindinio reglamento ir jo įgyvendinimo reglamento, bus priimta, kad būtų galima pajusti atnaujintų taisyklių, kurių pasekmės bus atnaujinimas, supaprastinimas ir piliečių teisių gerinimas, poveikį. Taigi šiuo metu galiojantys Reglamentai (EEB) Nr. 1408/71 ir Nr. 574/72 bus pakeisti Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 ir jo įgyvendinimo reglamentu. Šios priemonės, lyginant su dabartine padėtimi, neturėtų turėti ypatingo neigiamo poveikio socialinės apsaugos įstaigų ir administracijų, darbuotojų arba darbdavių darbo krūviams ir išlaidoms. Priešingai, šiomis naujomis taisyklėmis siekiama pagerinti socialinės apsaugos sistemų koordinavimą ir supaprastinti tvarką tokiu būdu, kad tai būtų naudinga visiems reglamento naudotojams, todėl jiems šių taisyklių priėmimas yra žingsnis į priekį, lyginant su dabar taikomomis taisyklėmis. Šiuo metu dar sunku įvertinti socialinės apsaugos įstaigų, darbdavių, ypač mažųjų ir vidutinių įmonių, apdraustųjų, pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbančių asmenų produktyvumo padidėjimą, kurių sąlygos naujosios taisyklės. Siūlomomis priemonėmis siekiama pagerinti piliečiams teikiamas paslaugas. Šiuo pasiūlymu turėtų būti ypač pagerintos laisvo judėjimo Sąjungoje sąlygos, kadangi jame numatomos priemonės laikui, šiuo metu reikalingam keliose valstybėse narėse dirbusių asmenų pensijoms apskaičiuoti ir mokėti, sutrumpinti.

Be to, šie pasiūlymai siejasi su e. vyriausybės projektu, kadangi elektroninių priemonių naudojimas socialinės apsaugos įstaigoms keičiantis informacija yra svarbiausias dalykas siekiant paspartinti procedūras. Beje, CASSTM neseniai priėmus veiklos planą, visos valstybės narės pripažino naudojimosi elektroninėmis priemonėmis keičiantis duomenimis svarbą.

3) TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

• **Siūlomų priemonių santrauka**

Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo reglamento pasiūlymu siekiama užbaigti šiuo metu galiojančių teisės aktų – Reglamentų (EEB) Nr. 1408/71 ir jo įgyvendinimo reglamento (EEB) Nr. 574/72 – atnaujinimą ir supaprastinimą. Tai yra svarbiausia priemonė laisvam asmenų judėjimui Sąjungoje gerinti.

Ja siekiama nustatyti, kokias konkrečias procedūras, taikydama Reglamento (EB)

Nr. 883/2004 nuostatose išdėstytas taisyklės, turėtų atlikti kiekviena suinteresuotoji šalis: apdraustasis, socialinės apsaugos įstaiga ir valstybės narės kompetentinga valdžios institucija.

Šiuo pasiūlymu užbaigiamas Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 atliktas atnaujinimas, ir juo siekiama pagerinti esamas procedūras, jas supaprastinant, ir padarant aiškesnes daugelio sričių dabartinės nuostatos. Nurodant procedūras, kurias turi atlikti įvairūs dalyviai, pasiūlymu siekiama aiškiau apibrėžti jų teises ir pareigas.

Be to, šiuo pasiūlymu siekiama išnaudoti visas įvairių Reglamente (EB) Nr. 883/2004 minimų dalyvių artimesnio bendradarbiavimo pasekmes.

Kadangi nuo šiol Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 svarbus visiems Europos piliečiams (nes jis skiriamas taip pat ir nedirbantiems asmenims), reikėtų atnaujinti valstybių narių socialinės apsaugos įstaigų bendradarbiavimo būdus ir procedūras.

Kalbant konkrečiau, reikėtų supaprastinti procedūras, kurias turi atlikti apdraustieji, ir sutrumpinti laiką, per kurį įvairių sričių socialinės apsaugos įstaigos pateikia atsakymą, ir kurio joms reikia šiems tarpvalstybiniais klausimams spręsti: liga, nelaimingi atsitikimai darbe, profesinės ligos, invalidumas, pensija, nedarbas, išmokos šeimai.

Siekiant šio tikslo, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas šiuolaikinių keitimosi informacija būdų naudojimui. Įstaigų elektroninis keitimasis duomenimis yra būtinas, norint kad būtų lengviau perduoti koordinavimui, ypač apdraustojo teisių nustatymui ir apskaičiavimui, reikalingas žinias.

- **Teisinis pagrindas**

EB sutarties 42 ir 308 straipsniai.

- **Subsidiarumo principas**

Subsidiarumo principas taikomas, kadangi pasiūlymas nėra susijęs su išimtinei Bendrijos kompetencijai priklausančia sritimi.

Valstybės narės negali tinkamai pasiekti pasiūlymo tikslų dėl toliau išdėstytų priežasčių.

Valstybės narės negali tinkamai pasiekti numatyto tikslo, t. y. priimti įgyvendinimo tvarką, kuria siekiama užtikrinti socialinės apsaugos sistemų koordinavimo priemonės. Beje, tai buvo aiškiai pasakyta Reglamente (EB) Nr. 883/2004 (45 konstatuojamoji dalis). Iš tiesų EB sutarties 42 straipsnyje numatoma, kad Taryba socialinės apsaugos srityje imasi priemonių, būtinų laisvam darbuotojų judėjimui užtikrinti.

Šios nuostatos tapo koordinavimo reglamentu, kurio taikymo sritis pamažu buvo išplėsta taip, kad jis tapo taikomas savarankiškai dirbantiems asmenims, studentams, pensininkams, valstybės tarnautojams, o nuo šiol visiems apdraustiesiems.

Šio reglamento paskirtis dėl jo pobūdžio tėra nustatyti priemonės, būtinas asmenims, kurių draudimas leidžia jiems keliauti, laikinai būti arba gyventi kitoje valstybėje narėje, neprarandant savo teisės į socialinę apsaugą. Šiame reglamente numatomi įvairūs teisių

užtikrinimo būdai, atsižvelgiant į skirtingų socialinės apsaugos sričių specifinius poreikius. Tačiau jame nurodyti bendri principai, kurių dėka koordinavimas yra įmanomas. Įgyvendinimo teisės aktų vienovė, faktųulyginimas ir vienodas požiūris yra keli iš šių principų. Valstybės narės turi jų laikytis. Tačiau jos vienintelės yra kompetingos nustatyti, organizuoti ir finansuoti savo nacionalines socialinės apsaugos sistemas.

Sprendžiant tarpvalstybinius klausimus, valstybės negali veikti pavieniui. Dvišaliai susitarimai buvo pakeisti koordinavimo reglamentu, kuris sudarė sąlygas supaprastinimui ir vienodam požiūriui į apdraustuosius, nepažeisdamas nė vieno galiojančio nacionalinio teisės akto.

Bendrijos veiksmais galima tinkamai pasiekti pasiūlymo tikslų dėl toliau išvardytų priežasčių.

Koordinuoti nacionalines socialinės apsaugos sistemas yra prasminga tik tuo atveju, jei tai daroma Bendrijos lygiu: šio koordinavimo pagrindas ir prasmė yra laisvas asmenų judėjimas Sąjungoje.

Šis reglamentas skiriamas visiems Europos piliečiams, kurie juda Sąjungoje bet kokiais tikslais.

Nacionalinių socialinės apsaugos sistemų nustatymas, organizavimas ir finansavimas lieka tik valstybių narių kompetencija.

Todėl pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą dėl toliau išvardytų priežasčių.

Valstybės narės, kompetingos valdžios institucijos ir socialinės apsaugos įstaigos lieka atsakingos už nacionalinių socialinės apsaugos sistemų organizavimą ir finansavimą.

Pagerinus procedūras ir aiškiau apibrėžus įvairių suinteresuotųjų šalių teises bei pareigas, turėtų sumažėti administracinio tvarkymo išlaidos (socialinės apsaugos įstaigų skolų gražinimas viena kitai), o piliečių poreikiai būtų veiksmingiau patenkinami (sutrumpėjus laikui, reikalingam išmokoms gražinti arba mokėti). Artimesnis įstaigų bendradarbiavimas yra svarbus kovojant su sukčiavimu ir piktnaudžiavimu.

- **Pasirinkta priemonė**

Siūloma(-os) priemonė(-s): reglamentas.

Kitos priemonės nebūtų tinkamos dėl toliau išvardytų priežasčių.

Dabartinių teisinių priemonių, t. y. Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 Įgyvendinimo reglamento (EEB) Nr. 574/72, kuris bus pakeistas Reglamentu (EB) Nr. 883/2004, atnaujinimas. Reikia priminti, kad Reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 yra koordinavimo, o ne derinimo reglamentas. Socialinės apsaugos sistemų organizavimas ir finansavimas

lieka tik valstybių narių kompetencija. Koordinavimo reglamentas, pasirinktas siekiant išsaugoti Sutartyje užtikrinta laisvo asmenų judėjimo teise besinaudojančių apdraustųjų teisę į socialinę apsaugą, atitinka siekiamą tikslą, įstatymų leidžiamosios valdžios nustatytą Sutarties 42 straipsnyje.

4) POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio Bendrijos biudžetui.

5) PAPILDOMA INFORMACIJA

- **Imitacija, bandymų etapas ir pereinamasis laikotarpis**

Pasiūlymui reikia arba reikės pereinamojo laikotarpio.

- **Supaprastinimas**

Šiuo pasiūlymu supaprastinamas teisinis pagrindas, viešosioms valdžios institucijoms (nacionalinėms arba ES) ir įmonėms bei privatiems asmenims taikomos administracinės procedūros.

Pasiūlymo supaprastinimas, priedų panaikinimas.

Elektroninio keitimosi informacija būdų naudojimas ir darbas su elektroniais dokumentais, siekiant palengvinti šį keitimąsi.

Socialinės apsaugos įstaigų bendradarbiavimo sustiprinimas, siekiant išvengti, kad didžiausia procedūrų našta tektų apdraustajam. Įvairių dalyvaujančiųjų šalių vaidmenų aiškesnis apibrėžimas.

- **Europos ekonominė erdvė**

Šis akto projektas priklauso EEE susitarimo taikymo sričiai ir todėl turi būti taikomas Europos ekonominės erdvės valstybėse.

- **Išsamus pasiūlymo skyrių ar straipsnių aiškinimas**

Įgyvendinimo reglamento projekto struktūra priderinta prie Reglamento (EB) Nr. 883/2004 struktūros: I antraštinė dalis „Bendrosios nuostatos“, II antraštinė dalis „Taikytinų teisės aktų nustatymas“, III antraštinėje dalyje numatomos specialiosios nuostatos, susijusios su įvairiomis išmokų rūšimis: ligos, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokos; išmokos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų; išmokos mirties atveju; invalidumo išmokos, senatvės ir maitintojo netekimo pensijos; bedarbio išmokos; išmokos šeimai; IV antraštinė dalis „Finansinės nuostatos“, V antraštinė dalis „Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuotatos“. Šis įgyvendinimo reglamentas leis pradėti taikyti Reglamentą (EB) Nr. 883/2004. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad būtina teikti pakankamai informacijos visoms šio reglamento suinteresuotosioms šalims, ir vengiant sukelti sunkumų įstaigoms subalansuojant sąskaitas, numatomas mažiausiai šešių mėnesių laikotarpis tam, kad būtų pradėtos taikyti naujos nuostatos dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo Bendrijos lygiu.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo
įgyvendinimo tvarką**

(Tekstas svarbus EEE ir Šveicarijai)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 42 ir 308 straipsnius,

atsižvelgdami į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004¹ dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo², ypač į jo 89 straipsnį;

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą³,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁴,

laikydami 251 straipsnyje nustatytos tvarkos⁵,

kadangi:

- (1) Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 atnaujinamos valstybių narių nacionalinių socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklės, patikslinant joms taikyti būtinas priemones ir procedūras ir siekiant jas supaprastinti taip, kad tai būtų naudinga visoms suinteresuotosioms šalims. Reikėtų nustatyti jo įgyvendinimo tvarką.
- (2) Veiksmingesnis ir artimesnis socialinės apsaugos įstaigų bendradarbiavimas yra svarbiausias veiksnys siekiant, kad asmenys, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, galėtų naudotis savo teisėmis kaip galima greičiau ir geriausiomis sąlygomis.
- (3) Elektroninės priemonės geriausiai tinka greitam ir patikimam valstybių narių įstaigų keitimuisi duomenimis. Elektroninis šių duomenų tvarkymas turėtų padėti paspartinti suinteresuotųjų asmenų atliekamas procedūras. Be to, suinteresuotieji asmenys turėtų naudotis visomis garantijomis, numatytomis Bendrijos nuostatose dėl fizinių asmenų apsaugos, kai yra tvarkomi ir laisvai juda asmeninio pobūdžio duomenys.

---

¹ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, OL L 166, 2004 4 30, klaidų atitaisymai OL L 200, 2004 6 7.

² OL L 166, 2004 4 30, p. 1; klaidų atitaisymas OL L 200, 2004 6 7, p. 1.

³ OL C , , p. .

⁴ OL C , , p. .

⁵ OL C , , p. .

- (4) Valstybių narių tarnybų, kurios turėtų dalyvauti taikant Reglamentą (EB) Nr. 883/2004, pateikti duomenys, įskaitant pateiktus elektroninėmis priemonėmis, kuriuos būtų galima greitai atnaujinti, turėtų palengvinti valstybių narių įstaigų bendravimą. Šis požiūris, kad vertingiausia yra faktinė informacija, su kuria galėtų nedelsiant susipažinti piliečiai, yra svarbus supaprastinimas, atsirasisantis šio reglamento dėka.
- (5) Aiškesnis kai kurių procedūrų apibrėžimas Reglamento (EB) Nr. 883/2004 naudotojams turėtų suteikti daugiau teisinio saugumo ir skaidrumo. Pavyzdžiui, nustatius kai kurių pareigų atlikimo arba kai kurių administracinių etapų bendrus terminus, apdraustųjų ir įstaigų santykiai turėtų tapti aiškesni ir apibrėžtesni.
- (6) Valstybės narės, jų kompetentingos valdžios institucijos arba socialinės apsaugos įstaigos turėtų turėti galimybę susitarti tarpusavyje dėl supaprastintų procedūrų ir administracinių susitarimų, kuriuos jos mano esant veiksmingesnius ir geriau tinkančius atitinkamoms jų socialinės apsaugos sistemoms. Tačiau tokie susitarimai neturėtų pažeisti asmenų, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, teisių.
- (7) Dėl socialinės apsaugos sričiai būdingo sudėtingumo reikėtų paprašyti visų valstybių narių įstaigų dėti itin daug pastangų rūpinantis apdraustaisiais, kad nenukentėtų atitinkami asmenys, nepateikę savo prašymų arba tam tikros informacijos įstaigai, atsakingai už šių prašymų nagrinėjimą, vadovaujantis Reglamente (EB) Nr. 883/2004 numatytais taisyklėmis ir procedūromis.
- (8) Nustatant kompetentingą įstaigą, t. y. įstaigą, kurios administruojami teisės aktai taikytini arba kuri turėtų mokėti tam tikras išmokas, kelių valstybių narių įstaigos turėtų objektyviai išnagrinėti apdraustojo ir jo šeimos narių padėtį. Siekiant užtikrinti atitinkamo asmens apsaugą šio būtino institucijų bendravimo metu, reikėtų numatyti, kurie teisės aktai jam laikinai taikytini.
- (9) Šiame reglamente numatyta daugybė priemonių ir procedūrų, kuriomis siekiama suteikti skaidrumo kriterijams, kuriuos vadovaudamasi Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 turi taikyti valstybių narių įstaigos. Šiuos patikslinimus nulėmė Europos Bendrijų Teisingumo Teismo praktika, Administracinės komisijos sprendimai bei daugiau nei trisdešimties metų socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, nepažeidžiant Sutartyje numatytų pagrindinių laisvių, patirtis.
- (10) Norint išplėsti Reglamento (EB) Nr. 883/2004 taikymo sritį visiems apdraustiesiems, įskaitant nedirbančius asmenis, reikia šiems asmenims skirtų tam tikrų specialių taisyklių ir procedūrų, ypač tam, kad būtų nustatyti teisės aktai, taikytini laikotarpiais, kuriuos įvairiose valstybėse narėse gyvenę, tačiau nei pagal darbo sutartį, nei savarankiškai jose niekada nedirbę asmenys skiria vaikų priežiūrai.
- (11) Be to, kai kurios procedūros turi atitikti reikalavimą tolygiai paskirstyti našą valstybėms narėms. Ypač ligų srityje nustatant šias procedūras būtina atsižvelgti į esamą padėtį: vienoms valstybėms narėms, kuriose apdraustasis naudojasi sveikatos apsaugos sistema, tenka padengti su jo gydymu susijusias išlaidas, kitos valstybės narės turi mokėti išmokas natūra savo apdraustiesiems, esantiems kitoje valstybėje narėje negu jų gyvenamosios vietos valstybė.

- (12) Atsižvelgiant į Reglamentą (EB) Nr. 883/2004, turėtų būti aiškiau apibrėžta, kokiomis sąlygomis turėtų būti apmokamos išlaidos, susijusios su ligos išmokomis natūra „planinio gydymo“ atvejais, t. y. tais atvejais, kai apdraustasis važiuoja gydytis į kitą valstybę narę negu ta, kurioje jis yra apdraustas arba gyvena. Patikslinamos apdraustojo pareigos, susijusios su išankstinio leidimo prašymu, bei įstaigos pareigos pacientams, susijusios su leidimo suteikimo sąlygomis. Be to, reikia patikslinti gydymo kitoje valstybėje narėje, gavus leidimą, pasekmes apmokant išlaidas.
- (13) Labiau suvaržančios procedūros, skirtos valstybių narių įstaigų skolų apmokėjimo viena kitai laikui sutrumpinti, yra esminės siekiant išlaikyti pasitikėjimą bendraujant ir patenkinti valstybių narių socialinės apsaugos sistemų gero valdymo poreikį. Todėl reikėtų sugriežtinti su ligos ir bedarbio išmokomis susijusių skolų tvarkymo procedūras.
- (14) Kadangi socialinės apsaugos sistemos, kurioms taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, grindžiamos visų apdraustųjų solidarumu, reikėtų numatyti mechanizmus, leidžiančius veiksmingiau tenkinti pretenzijas dėl neišmokėtų išmokų arba dėl jų neįmokėtų įmokų. Įstaigų savitarpio paramos procedūros turėtų būti patikslintos, remiantis nuostatomis, numatytais 1976 m. kovo 15 d. Tarybos direktyvoje 76/308/EEB⁶ dėl savitarpio paramos patenkinant pretenzijas, susijusias su tam tikromis rinkliavomis, muitais, mokesčiais ir kitomis priemonėmis, kuria siekiama geriau apsaugoti valstybių narių finansinius interesus organizuojant, be kita ko, mokesčių administratorių bendradarbiavimą.
- (15) Apdraustiesiems teikiama informacija apie jų teises ir pareigas yra esminis elementas, nulemiantis pasitikėjimu grįstus santykius su kompetentingomis valstybių narių valdžios institucijomis ir įstaigomis.
- (16) Kadangi valstybės narės vienos negali deramai pasiekti tikslo, kuriam skiriami siūlomi veiksmai, visų pirma imtis koordinavimo priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti veiksmingą naudojimąsi laisvo asmenų judėjimo teise; kadangi dėl priemonių masto ir poveikio tą tikslą galima geriau pasiekti Bendrijos lygiu, tai Bendrija gali patvirtinti priemones, laikydamosi subsidarumo principo, kaip nustatyta Sutarties 5 straipsnyje. Laikantis tame straipsnyje nustatyto proporcingumo principo, šiame reglamente nenumatoma daugiau, negu būtina šiam tikslui pasiekti.
- (17) Šis reglamentas turėtų pakeisti 1972 m. kovo 21 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 574/72, nustatantį Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, įgyvendinimo tvarką⁷.

---

⁶ OL L 73, 1976 3 19, p. 18, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2001 m. birželio 15 d. Tarybos direktyva 2001/44/EB, OL L 175, 2001 6 28, p. 7.

⁷ OL L 74, 1972 3 27, p. 1, reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 647/2005, OL L 28, 1997 1 30.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS – BENDROSIOS NUOSTATOS

I skyrius – Apibrėžimai

1 straipsnis *Apibrėžimai*

1. Šiame reglamente naudojami Reglamento (EB) Nr. 883/2004 apibrėžimai.
2. Be 1 straipsnyje apibrėžtų sąvokų, yra vartojamos šios sąvokos:
  - a) „prieigos tarnyba“ – valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos paskirta tarnyba, kurios paskirtis yra elektroninėmis priemonėmis siųsti ir gauti duomenis, reikalingus Reglamentui (EB) Nr. 883/2004 ir šiam reglamentui įgyvendinti, naudojant bendrą tinklą, leidžiantį tos valstybės narės kompetentingoms įstaigoms keistis šiais duomenimis su kitų valstybių narių kompetentingomis įstaigomis ir (arba) prieigos tarnybomis;
  - b) „susižinojimo tarnyba“ – valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos paskirta tarnyba, atsakinga už informacijos apie vieną arba kelias Reglamento (EB) Nr. 883/2004 3 straipsnyje minimas socialinės apsaugos sritis ir pagalbos teikimą valstybių narių įstaigoms, ir į kurią jos gali kreiptis, remdamosi, be kita ko, šio reglamento IV antraštine dalimi;
  - c) „dokumentas“ – Administracinės komisijos pripažintų duomenų visuma, nepriklausomai nuo jų pateikimo būdo, kuriais turėtų būti keičiamasi elektroninėmis priemonėmis ir kuriuos perduoti yra būtina tam, kad Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 ir šis reglamentas galėtų būti taikomi;
  - d) „standartinis elektroninis pranešimas“ – dokumentas, parengtas pagal Administracinės komisijos nustatytą formatą, naudojamas valstybių narių įstaigoms keičiantis duomenimis;
  - e) „perdavimas elektroninėmis priemonėmis“ – tai perdavimas naudojantis elektrone duomenų tvarkymo (įskaitant skaitmeninį glaudinimą) įranga ir laidais, radijo ryšiu, optinėmis technologijomis arba kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis;
  - f) „Techninė komisija“ – Reglamento (EB) Nr. 883/2004 73 straipsnyje nurodyta komisija;
  - g) „Audito valdyba“ – Reglamento (EB) Nr. 883/2004 74 straipsnyje nurodyta valdyba.

II skyrius –Bendradarbiavimo ir keitimosi duomenimis nuostatos

2 straipsnis

Įstaigų keitimosi informacija mastas ir tvarka

1. Valstybių narių įstaigos perduoda viena kitai visus duomenis, būtinus asmenų, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, teisėms ir pareigoms nustatyti, ypač socialinės apsaugos išmokų ir įmokų dydžiui nustatyti.
2. Jei apdraustasis per klaidą pateikė duomenis, dokumentus arba prašymus kitai įstaigai negu ta, kuri nurodyta šiame reglamente, šiuos duomenis, dokumentus arba prašymus gavusi įstaiga turi nedelsdama juos perduoti šiame reglamente nurodytai įstaigai ir nurodyti jų gavimo datą. Pastaroji įstaiga privalo pripažinti šią datą.
3. Valstybių narių įstaigos perduoda duomenis tiesiogiai viena kitai arba naudodamosi prieigos arba susižinojimo tarnybomis.
4. Tuo atveju, kai duomenys perduodami naudojantis prieigos arba susižinojimo tarnyba, laikas, per kurį reikia atsakyti į prašymą, pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai prieigos arba susižinojimo tarnyba gavo prašymą, kadangi tokiu atveju prieigos arba susižinojimo tarnyba laikoma tos valstybės narės įstaiga, į kurią kreipiamasi.

3 straipsnis

Įstaigų ir išmokų gavėjų keitimosi informacija mastas ir tvarka

1. Visi asmenys, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, privalo pateikti kompetentingai įstaigai visą informaciją arba patvirtinamuosius dokumentus, reikalingus jų arba jų šeimų padėčiai, jų teisėms ir pareigoms nustatyti ir išsaugoti bei taikytiniems teisės aktams bei tų asmenų išsipareigojimams šių teisės aktų atžvilgiu nustatyti.

Tuo atveju, kai teisės aktų nuostata numatyta, kad išmokos dydis nustatomas atsižvelgiant į kitus nei vaikai šeimos narius, apdraustasis, norėdamas kad būtų atsižvelgta į jo šeimos narius, privalo pateikti pažymą apie savo šeimos narius, gyvenančius kitoje valstybėje narėje negu ta, kurios teritorijoje yra už išmokų skyrimą atsakinga įstaiga.
2. Valstybė narė, kuri renka duomenis remdamasi savo teisės aktais arba 52 straipsnyje aprašytomis aplinkybėmis, užtikrina suinteresuotiesiems asmenims teisę susipažinti su šiais duomenimis ir juos taisyti, vadovaudamasi Bendrijos nuostatomis dėl fizinių asmenų apsaugos, kai yra tvarkomi ir laisvai juda asmeninio pobūdžio duomenys.
3. Kompetentingų valstybių narių įstaigos perduoda apdraustiesiems informaciją ir išduoda reikiamus dokumentus.
4. Valstybės narės kompetentinga įstaiga, kuri siunčia dokumentą, patvirtinantį sprendimą dėl kitos valstybės narės teritorijoje gyvenančio arba laikinai esančio asmens teisių, tiesiogiai tam asmeniui, prašo laiško gavimo patvirtinimo, nepaisant

to, kokiomis priemonėmis ir koku būdu laiškas siųstas. Gavimo patvirtinimas gali būti perduotas bet kokiomis priemonėmis ir bet koku būdu.

5. Nesant įrodymų, kad 4 dalyje minėtas sprendimas buvo išsiųstas, išmokų gavėjams negali būti taikomos nuostatos dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 suteiktų teisių nutraukimo ar apribojimo terminų.
6. Kai yra aiškiai nustatyta 4 dalyje minėto sprendimo data, kompetentingos įstaigos sprendimas tampa privalomas suinteresuotajam asmeniui po vieno mėnesio nuo šios datos. Tačiau jei šį sprendimą priėmusios valstybės narės teisės aktuose numatoma tam skirti daugiau laiko, yra skiriama tiek laiko, kiek numatyta tuose teisės aktuose.
7. Bet kuriuo atveju suinteresuotasis asmuo turi galimybių pateikti apeliaciją, o teisės aktuose yra numatytos procedūros, kurių turi laikytis sprendimą priėmusi įstaiga.
8. Administracinė komisija nustato, kokia yra šios nuostatos įgyvendinimo tvarka tuo atveju, kai sprendimas suinteresuotajam asmeniui siunčiamas elektroniniu būdu.

4 straipsnis

Keitimosi duomenimis formatas ir būdas

1. Administracinė komisija nustato dokumentų turinį ir standartinių elektroninių pranešimų struktūrą.
2. Institucijos, prieigos arba susižinojimo tarnybos perduoda vieni kitiems duomenis elektroniniu būdu, naudodamiesi bendra saugia sistema, kuria užtikrinamas konfidencialumas ir keitimosi duomenimis sauga.
3. Bendraudamos su išmokų gavėjais, kompetentingos įstaigos, kai tik gali, naudoja elektronines priemones.

5 straipsnis

Kitoje valstybėje narėje parengtų dokumentų ir patvirtinamųjų dokumentų teisinė galia

1. Kurios nors valstybės narės įstaigos išduoti asmens padėtį liudijantys dokumentai, reikalingi taikant Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 ir šį reglamentą, bei kitos valstybės narės institucijų, įskaitant mokesčių administratorius, išduoti patvirtinamieji dokumentai yra privalomi kitų valstybių narių įstaigoms, nebent valstybės narės, kurioje jie buvo išduoti, kompetentinga valdžios institucija arba įstaiga šiuos dokumentus panaikintų arba paskelbtų negaliojančiais.
2. Kilus abejonėms dėl dokumento pagrįstumo arba dėl duomenų, kuriais grindžiami jame išdėstyti teiginiai, tikslumo, dokumentą gaunanti valstybės narės įstaiga kreipiasi į dokumentą išdavusią įstaigą ir prašo suteikti reikiamos tikslesnės informacijos, o jei reikia, panaikinti minėtą dokumentą.
3. Jei atitinkamoms įstaigoms nepavyko susitarti per mėnesį nuo tos dienos, kai gavusi dokumentą įstaiga pateikė prašymą, remiantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 76 straipsnio 6 dalimi, gali būti kreipiamasi į Administracinę komisiją, kad ji išspręstų klausimą per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai į ją buvo kreiptasi.

6 straipsnis
Laikinas teisės aktų taikymas ir laikinas išmokų mokėjimas

1. Tuo atveju, kai norėdamos nustatyti taikytinus teisės aktus, dviejų arba daugiau valstybių narių įstaigos arba kompetentingos valdžios institucijos turi tartis tarpusavyje, suinteresuotajam asmeniui laikinai taikomi šie teisės aktai:
  - a) gyvenamosios valstybės narės teisės aktai, jei asmuo joje atlieka dalį savo profesinės veiklos arba jeigu jis nedirba nei pagal darbo sutartį, nei savarankiškai;
  - b) kitais atvejais yra taikomi valstybės narės, kurioje pirmojoje buvo pateiktas prašymas apdrausti, teisės aktai.
2. Kilus ginčui tarp įstaigų arba dviejų ar daugiau valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų, kuri įstaiga turėtų mokėti išmokas, suinteresuotasis asmuo, kuris galėtų gauti išmokas, jeigu nebūtų ginčijamasi, gauna laikinas išmokas, numatytas gyvenamosios vietos įstaigos taikomuose teisės aktuose arba, jeigu suinteresuotasis asmuo negyvena vienos iš atitinkamų valstybių narių teritorijoje, išmokos mokamos pagal įstaigos, kuriai jo prašymas buvo pateiktas pirmiausia, taikomus teisės aktus.
3. Jei yra nutariama, kad turi būti taikomi kitos valstybės nei ta, kurioje asmuo buvo laikinai apdraustas, teisės aktai, arba kad išmokas laikinai mokėjusi įstaiga nėra kompetentinga įstaiga, kompetentinga pripažinta įstaiga tokia laikoma nuo tos dienos, kai asmuo buvo laikinai apdraustas, arba nuo pirmojo atitinkamos laikinos išmokos mokėjimo.
4. Jei reikia, kompetentinga įstaiga sutvarko atitinkamo asmens finansinę padėtį, t. y. įmokas ir išmokas, laikydamosi 71 ir 72 straipsniuose, o prireikus 73–82 straipsniuose nustatytos tvarkos.

7 straipsnis
Pareiga skirti laikinas išmokas

1. Įstaiga, neturinti visų reikiamų duomenų galutiniam išmokos arba įmokos dydžiui apskaičiuoti, nustato laikinas išmokas arba įmokas.
2. Kai tik suinteresuotoji įstaiga gauna visus reikiamus dokumentus, ji turi iš naujo apskaičiuoti atitinkamos išmokos arba įmokos dydį.

III skyrius – Kitos reglamento (EB) Nr. 883/2004 bendrosios įgyvendinimo nuostatos

8 straipsnis
Dviejų arba daugiau valstybių narių administraciniai susitarimai

1. Šio reglamento nuostatos keičia susitarimų dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 8 straipsnyje minimų konvencijų taikymo nuostatas, išskyrus susitarimų dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 II priede nurodytų konvencijų nuostatas, jei šių susitarimų nuostatos įrašytos šio reglamento I priede.

2. Prireikus valstybės narės gali tarpusavyje susitarti dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 8 straipsnio 2 dalyje minimų konvencijų taikymo, jei šie susitarimai nepažeidžia išmokų gavėjų teisių.

9 straipsnis
Kitos įstaigų atliekamos procedūros

1. Dvi ar kelios valstybės narės arba jų kompetentingos valdžios institucijos arba įstaigos gali susitarti laikytis kitų procedūrų nei tos, kurios numatytos II–IV antraštinėse dalyse išdėstytose nuostatose, jei šios procedūros nepažeidžia išmokų gavėjų teisių.
2. Apie šiuo tikslu sudarytus susitarimus pranešama Administracinei komisijai, ir jie išvardyti šio reglamento I priede.

10 straipsnis
Išmokų sutapimo vengimas

Kai išmokos, mokamos pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus, yra visų šių valstybių sumažinamos, sustabdomos ar nutraukiamos, sumos, kurios nebus išmokėtos griežtai taikant atitinkamų valstybių narių teisės aktų nuostatas dėl išmokų sumažinimo, sustabdymo ar nutraukimo, padalinamos iš išmokų, kurioms taikomas sumažinimas, sustabdymas ar nutraukimas, skaičiaus.

11 straipsnis
Gyvenamosios vietos nustatymo kriterijai

1. Siekdamos įveikti sunkumus, kylančius keleto valstybių narių įstaigoms, kai reikia nustatyti asmens, kuriam taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, gyvenamąją vietą, šios įstaigos bendru susitarimu nustato suinteresuotojo asmens interesų centrą, atsižvelgdamos į šiuos dalykus:
  - a) buvimo trukmę ir nenutrūkstumą;
  - b) šeimyninę padėtį, ypač vaikų mokymosi vietą ir giminių gyvenamąją vietą;
  - c) jei asmuo dirba, atsižvelgdamos į tai, ar jo darbas yra nuolatinis;
  - d) asmens pageidavimą, apie kurį galima spręsti iš įvairių aplinkybių, ypač iš prižasčių, vertusių jį judėti;
  - e) valstybę narę, kurioje asmuo moka visų savo pajamų, kad ir koks būtų jų šaltinis, mokesčius.
2. Kai įstaigos, taikydamos įvairius 1 dalyje išdėstytus kriterijus, negali susitarti, paties atitinkamo asmens išreikštas pageidavimas yra lemiamas nustatant jo gyvenamąją vietą.

12 straipsnis
Laikotarpių sumavimas

1. Kad galėtų taikyti Reglamento (EB) Nr. 883/2004 6 straipsnį, kompetentinga įstaiga kreipiasi į valstybės narės, kurios teisės aktai anksčiau buvo taikomi apdraustajam, įstaigą prašydama perduoti informaciją apie draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpius, įgytus pagal šiuos teisės aktus.
2. Pagal vienos valstybės narės teisės aktus įgyti draudimo arba gyvenimo laikotarpiai pridedami prie draudimo arba gyvenimo laikotarpių, įgytų pagal kitos valstybės narės teisės aktus, jei to reikia teisėms į išmokas įgyti, išlaikyti arba susigrąžinti, su sąlyga, kad šie laikotarpiai nesutaptų.
3. Jeigu draudimo ar gyvenimo laikotarpiai, įgyti pagal vienos valstybės narės teisės aktus, nustatančius privalomą draudimą, sutampa su draudimo laikotarpiais, įgytais pagal savanorišką ar pasirinktą nuolatinį draudimą pagal kitos valstybės narės teisės aktus, sumuojami tik laikotarpiai, kurie buvo įgyti pagal privalomą draudimą.
4. Jeigu draudimo ar gyvenimo laikotarpiai, kitokie nei pagal vienos valstybės narės teisės aktus įgyti laikotarpiai, sutampa su lygiaverčiais laikotarpiais, įgytais pagal kitos valstybės narės teisės aktus, sumuojami tik kitokie nei lygiaverčiai laikotarpiai.
5. Tik ta valstybė narė, kurios teisės aktai apdraustajam buvo paskutinį kartą prieš aptariamąjį laikotarpį privalomai taikomi, susumuoja visus lygiaverčius laikotarpius, įgytus pagal dviejų arba daugiau valstybių narių teisės aktus. Tuo atveju, jei apdraustajam iki aptariamojo laikotarpio nebuvo privalomai taikomi nė vienos valstybės narės teisės aktai, jį įskaičiuoja valstybės narės, kurios teisės aktai apdraustajam buvo privalomai taikomi pirmą kartą po aptariamojo laikotarpio, įstaiga.
6. Kai neįmanoma tiksliai nustatyti, kuriuo metu buvo įgyti atskiri draudimo arba gyvenimo laikotarpiai pagal vienos valstybės narės teisės aktus, tokie laikotarpiai laikomi nesutampančiais su draudimo ar gyvenimo laikotarpiais, įgytais pagal kitos valstybės narės teisės aktus, ir, kai tai naudinga, sumuojami.

13 straipsnis
Draudimo laikotarpių konvertavimo taisyklės

Jeigu draudimo laikotarpiai, įgyti pagal vienos valstybės narės teisės aktus, išreiškiami kitokiais mato vienetais, negu tie, kurie buvo naudojami pagal kitos valstybės narės teisės aktus, sumuojant konvertavimas atliekamas pagal šias taisykles:

- a) viena diena lygi aštuoniomis valandoms, ir atvirkščiai;
- b) penkios dienos lygios savaitei, ir atvirkščiai;
- c) 22 dienos lygios vienam mėnesiui, ir atvirkščiai;
- d) trys mėnesiai, 13 savaitių arba 66 dienos lygios vienam ketvirčiui, ir atvirkščiai;

- e) prireikus savaitės perskaičiuojamos į mėnesius, ir atvirkščiai, savaitės ir mėnesiai perskaičiuojami į dienas;
- f) taikant punktus nuo a iki e, susumavus visus draudimo laikotarpius, įgytus per vienerius kalendorinius metus, bendra suma neturi būti didesnė kaip 264 dienos arba 52 savaitės, arba 12 mėnesių, ar keturi ketvirčiai.

Jeigu draudimo laikotarpiai, įgyti pagal kurios nors valstybės narės teisės aktus, išreiškiami mėnesiais, tai pagal pirmoje pastraipoje išdėstytas konvertavimo taisykles nustatytos dienos, sudarančios tik dalį mėnesio, laikomos ištisu mėnesiu.

II ANTRAŠTINĖ DALIS – TAIKYTINŲ TEISĖS AKTŲ NUSTATYMAS

14 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 ir 13 straipsnių patikslinimai

1. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio 2 dalį, kriterijus, kuriuo vadovaujantis nustatoma, ar darbas, kurio dirbti savarankiškai dirbantis asmuo vyksta į kitą valstybę narę yra „panašus“ į įprastą savarankiškai dirbamą darbą, yra realus darbo pobūdis, o ne tai, kokio pobūdžio pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbamu darbu šis darbas gali būti laikomas kitoje valstybėje narėje.
2. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 13 straipsnio 1 ir 2 dalis, yra laikoma, kad asmuo "didelę laiko dalį dirba pagal darbo sutartį arba savarankiškai" vienoje valstybėje narėje, jei pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantis asmuo joje atlieka kiekybiškai didelę dalį savo darbo, bet nebūtinai tai turi būti didžioji jo darbo dalis. Jokiu būdu negalima teigti, kad asmuo didelę laiko dalį dirba valstybėje narėje, jei iš to darbo gautos apyvartinės lėšos sudaro mažiau nei 25% visų dirbančiojo apyvartinių lėšų, jei tam darbui asmuo skiria mažiau nei 25% viso darbui skiriamu laiko arba jei pajamos iš to darbo sudaro mažiau nei 25% visų jo darbo pajamų.
3. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 13 straipsnio 2 dalies b punktą, savarankiškai dirbančio asmens „veiklos centras“ yra nustatomas atsižvelgiant į jo darbinės veiklos visumą, ypač vietą, kurioje įsisteigusi nuolatinė jo darbinės veiklos būstinė, jo darbo pobūdį arba trukmę, valstybę narę, kurioje suinteresuotasis asmuo moka visų savo pajamų, kad ir koks būtų jų šaltinis, mokesčius, bei į asmens pageidavimą, apie kurį galima spręsti iš įvairių aplinkybių.
4. Tuo atveju, kai asmuo dirba pagal darbo sutartį dviejose arba daugiau valstybių narių darbdavio, įsisteigusio už Europos Sąjungos ribų, vardu, ir kai tas asmuo gyvena vienoje iš valstybių narių, tačiau joje nevykdo veiklos pagrindinės dalies, jam taikomi valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktai.

15 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 883/2004 11 straipsnio 3 dalies b punkto taikymo tvarka

Jei valstybės tarnautojas dirba kitoje valstybėje narėje negu kompetentinga valstybė, kompetentinga įstaiga apie tai iš anksto praneša tos kitos valstybės narės paskirtai įstaigai.

16 straipsnis
Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio taikymo tvarka

1. Jei darbdavys, remdamasis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio 1 dalimi, išsiunčia darbuotoją dirbti savo vardu į kitą valstybę narę, jis, kai įmanoma, iš anksto apie tai praneša valstybės narės, kurios teisės aktai bus ir toliau taikomi darbuotojui, kompetentingai įstaigai. Ši įstaiga informuoja valstybės narės, į kurią siunčiamas darbuotojas, paskirtą įstaigą.
2. Jei savarankiškai dirbantis asmuo, remdamasis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio 2 dalimi, vyksta dirbti į kitą valstybę narę, jis, kai įmanoma, iš anksto apie tai praneša valstybės narės, kurios teisės aktai bus ir toliau jam taikomi, kompetentingai įstaigai. Ši įstaiga informuoja valstybės narės, į kurią vyksta dirbti savarankiškai dirbantis asmuo, paskirtą įstaigą.

17 straipsnis
Reglamento (EB) Nr. 883/2004 13 straipsnio taikymo tvarka

1. Dviejose ar daugiau valstybių narių dirbantis asmuo apie tai praneša valstybės narės, kurioje jis gyvena, paskirtai įstaigai. Ši įstaiga perduoda šią informaciją visų valstybių narių, kuriose dirba minėtasis asmuo, paskirtoms įstaigoms.
2. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse aprašytomis aplinkybėmis atitinkamų valstybių narių paskirtos įstaigos, atsižvelgdamos į Reglamento (EB) Nr. 883/2004 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse bei šio reglamento 14 straipsnio 2 ir 3 dalyse išdėstytas nuostatas, bendru sutarimu nusprendžia, kurie teisės aktai taikytini suinteresuotajam asmeniui.
3. Remiantis 1 dalimi, per mėnesį po to, kai informacija buvo perduota apdraustojo gyvenamosios vietos paskirtai įstaigai, yra nustatoma, kurie teisės aktai taikytini.

Kol taikytini teisės aktai nėra nustatyti, suinteresuotajam asmeniui yra laikinai taikomi teisės aktai, nustatyti vadovaujantis 6 straipsnio 1 dalimi.

Valstybės narės, kurios teisės aktus atitinkamos įstaigos susitarusios 2 dalyje nustatyta tvarka pripažino taikytiniais, kompetentinga įstaiga nedelsdama tai praneša suinteresuotajam asmeniui.

18 straipsnis
Reglamento (EB) Nr. 883/2004 15 straipsnio taikymo tvarka

Pagalbinis darbuotojas naudojasi Reglamento (EB) Nr. 883/2004 15 straipsnyje numatyta pasirinkimo teise tuo metu, kai sudaroma darbo sutartis. Turinti teisę sudaryti šią sutartį valdžios institucija informuoja valstybės narės, kurios teisės aktus pasirinko pagalbinis darbuotojas, paskirtą įstaigą.

19 straipsnis
Apdraustųjų informavimas

1. Valstybės narės, kurios teisės aktai yra taikytini, kompetentinga įstaiga praneša suinteresuotajam asmeniui ir, jei reikia, jo darbdaviui arba darbdaviams apie pagal šiuos teisės aktus jiems tenkančias pareigas. Ji teikia jiems su šiais teisės aktais susijusiems formalumams atlikti reikiamą pagalbą.
2. Suinteresuotajam asmeniui arba darbdaviui prašant, valstybės narės, kurios teisės aktai yra taikytini pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 II antraštinės dalies nuostatą, kompetentinga įstaiga patvirtina, kad šie teisės aktai yra taikytini ir, jei reikia, nurodo, iki kada ir kokiomis sąlygomis jie taikytini.

20 straipsnis
Įstaigų bendradarbiavimas

1. 17 straipsnio 1 dalyje minimos įstaigos perduoda valstybės narės, kurios teisės aktai yra taikytini asmeniui, kompetentingai įstaigai visą informaciją, būtiną nustatant įmokas, kurias šis asmuo ir jo darbdavys arba darbdaviai turi mokėti pagal šiuos teisės aktus.
2. Valstybės narės, kurios teisės aktai tampa taikytiniais asmeniui, kompetentinga įstaiga praneša valstybės narės, kurios teisės aktai asmeniui buvo taikomi pastaruoju metu, įstaigai, nuo kurios dienos pradedami taikyti jos teisės aktai.

21 straipsnis
Darbdavio pareigos

1. Darbuotojo darbdavys privalo atlikti pareigas, numatytas šiam darbuotojui taikytinuose teisės aktuose, t. y. pareigą mokėti šiuose teisės aktuose numatytas įmokas.
2. Darbdavys, kuris neturi įstaigos valstybėje narėje, kurios teisės aktai yra taikytini, ir pagal darbo sutartį dirbantis asmuo gali susitarti, kad pastarasis asmuo savo darbdavio vardu atliks jo pareigą mokėti įmokas. Darbdavys privalo apie tokį susitarimą pranešti šios valstybės narės kompetentingai įstaigai.

III antraštinė dalis – Specialios nuostatos, susijusios su įvairiomis išmokų kategorijomis

I skyrius – ligos, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokos

22 straipsnis
Bendrosios taikymo nuostatos

1. Kompetentingos valdžios institucijos prižiūri, kad apdraustiesiems būtų pranešama apie su išmokomis natūra susijusių išlaidų apmokėjimo tvarką ir sąlygas tais atvejais, kai šios išmokos gaunamos kitoje valstybėje narėje, nei ta, kurioje yra kompetentinga arba gyvenamosios vietos įstaiga.

2. 25 ir 26 straipsniai neturi įtakos taikant valstybės narės nacionalines nuostatas, 1 dalyje aprašytomis aplinkybėmis leidžiančias geresnį su išmokomis natūra susijusių išlaidų apmokėjimą negu tas, kuriam sudarytos sąlygos Reglamentu (EB) Nr. 883/2004.
3. Dvi ar daugiau valstybių narių arba jų kompetentingos valdžios institucijos gali susitarti tarpusavyje dėl kitos 25, 26 ir 27 straipsnių taikymo tvarkos ir procedūrų. Tačiau dėl šiuo tikslu sudarytų susitarimų suinteresuotųjų asmenų išmokų natūra apmokėjimo sąlygos neturėtų būti blogesnės negu tos, kurios būtų sudarytos taikant šį reglamentą, o apmokamos sumos mažesnės negu tos, kurios būtų mokamos taikant šį reglamentą. Apie šiuos susitarimus pranešama Administracinei komisijai.
4. Jei nacionaliniuose teisės aktuose numatyta, kad teisę gauti šiame skyriuje aptariamas išmokas turi tik pensininkas, atsižvelgiama tik į pensiją, kurią turi mokėti tos valstybės narės įstaiga.

23 straipsnis

Sistema, taikytina tuo atveju, kai gyvenamojoje arba buvimo valstybėje narėje yra kelios sistemos

Jei gyvenamosios arba buvimo vietos teisės aktuose yra kelios ligos, motinystės arba tėvystės draudimo sistemos, remiantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 17 straipsniu, 19 straipsnio 1 dalimi ir 20, 22, 24, 26 ir 27 straipsniais, yra taikomos teisės aktų, susijusių su bendrąja sistema pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, nuostatos.

24 straipsnis

Gyvenimas valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė narė

1. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 17 straipsnį, apdraustasis arba jo šeimos nariai privalo užsiregistruoti gyvenamosios vietos įstaigoje ir perduoti jai dokumentą, įrodantį jų teisę gauti iš kompetentingos valstybės narės išmokas natūra.

Šį dokumentą, jei reikia, remdamasi darbdavio pateikta informacija, išduoda kompetentinga įstaiga. Jei apdraustasis arba jo šeimos nariai nepateikia minėto dokumento, gyvenamosios vietos įstaiga kreipiasi į kompetentingą įstaigą prašydama suteikti reikiamą informaciją.
2. Gyvenamosios vietos įstaiga praneša kompetentingai įstaigai apie kiekvieną pagal 1 dalies nuostatas atliktą registraciją.
3. Šis straipsnis taikomas *mutatis mutandis* Reglamento (EB) Nr. 883/2004 22, 24, 25 ir 26 straipsniuose minimiems asmenims.

25 straipsnis

Buvimas valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė narė

- A) Procedūra ir teisės apimtis

1. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 19 straipsnį, prieš išvykdamas iš gyvenamosios valstybės narės teritorijos, apdraustasis paprašo savo kompetentingos įstaigos išduoti jam dokumentą, įrodantį jo teisę gauti išmokas natūra.

Reglamento (EB) Nr. 883/2004 27 straipsnio 1 dalyje minimi pensininkai arba jų šeimų nariai pateikia prašymą gyvenamosios vietos įstaigai, kuri, jei reikia, perduoda jį įstaigai, atsakingai už išlaidas, susijusias su pensininkui gyvenamojoje valstybėje narėje mokamomis išmokomis natūra.

2. Remiantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 19 straipsnio 1 dalimi, jei buvimo kurioje nors valstybėje narėje metu apdraustajam dėl priežasčių, susijusių su jo sveikata, prireikia išmokų natūra, jis pateikia buvimo valstybės narės medicinos paslaugų teikėjui 1 dalyje minėtą dokumentą. Paslaugų teikėjas taiko teisės aktų nuostatas, kurios būtų taikytinos asmeniui, jei buvimo valstybėje narėje jam būtų taikoma šio reglamento 23 straipsnyje minėta sistema.

Jeigu atitinkamas asmuo neturi minėto dokumento, buvimo vietos įstaiga kreipiasi į kompetentingą įstaigą prašydama suteikti reikiamos informacijos.

3. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 19 straipsnio 1 dalyje minimos išmokos natūra yra išmokos natūra, kurios turi būti mokamos buvimo valstybėje narėje pagal tos valstybės teisės aktus, siekiant, kad apdraustasis nebūtų priverstas grįžti anksčiau, nei buvo numatęs, į savo gyvenamąją vietą, kad ten gautų gydymą, kurio reikalauja jo sveikatos būklė.
4. 1–3 dalys taikomos *mutatis mutandis* apdraustojo šeimos nariams.

B) Išmokų natūra mokėjimo arba kompensavimo tvarka ir procedūros.

5. Jei apdraustasis apmokėjo visas arba dalį su išmokomis natūra, skiriamomis pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 19 straipsnį, susijusių išlaidų, jis kreipiasi į buvimo vietos instituciją, prašydamas kompensuoti tas išlaidas. Pastaroji institucija, remdamasi jos teisės aktuose nustatytais tarifų apribojimais ir jų taikymo sąlygomis, tiesiogiai kompensuoja išlaidų sumą, atitinkančią tas išmokas.
6. Jei kompensuoti šias išlaidas nebuvo paprašyta tiesiogiai buvimo vietos įstaigos, kompetentinga įstaiga kompensuoja atitinkamo asmens išlaidas, taikydama buvimo vietos įstaigos kompensacijos tarifus.

Buvimo vietos įstaiga kompetentingos įstaigos prašymu privalo pateikti reikiamą informaciją apie šiuos tarifus.

Jeigu buvimo valstybės narės teisės aktuose kompensacijos tarifai nenumatyti, kompetentinga įstaiga gali kompensuodama taikyti savo tarifus be apdraustojo sutikimo.

7. Nukrypdoma nuo 6 dalies pirmos pastraipos, kompetentinga įstaiga gali kompensuoti išlaidas, taikydama savo kompensacijos tarifus, su sąlyga, kad

apdraustasis davė sutikimą taikyti šią nuostatą ir kad tokių išlaidų kompensavimą leidžia teisės aktai.

8. Jeigu išlaidos didelės, kompetentinga įstaiga apdraustajam gali išmokėti tinkamą avansą, kai tik asmuo pateikia jai prašymą dėl kompensacijos.

26 straipsnis
Planinis gydymas

A) Leidimų išdavimas

1. Kalbant apie pensininkus ir jų šeimos narius, kurie nėra minimi Reglamento (EB) Nr. 883/2004 27 straipsnio 5 dalyje, valstybės narės įstaiga, apmokanti išlaidas, susijusias su gyvenamojoje valstybėje narėje mokamomis išmokomis natūra, yra laikoma kompetentinga Reglamento (EB) Nr. 883/2004 20 straipsnio 1 dalyje minėtam leidimui išduoti.
2. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 20 straipsnio 1 dalį ir 27 straipsnio 3 dalį, kai asmuo negyvena kompetentingos valstybės narės teritorijoje, buvimo vietos įstaiga prašo kompetentingos įstaigos išduoti Reglamento (EB) Nr. 883/2004 20 straipsnio 1 dalyje minėtą leidimą. Buvimo vietos įstaiga nurodo priežastis, paskatinusias ją prašyti šio leidimo atitinkamam asmeniui, visų pirma Reglamento (EB) Nr. 883/2004 20 straipsnio 2 dalyje nurodytas priežastis.

Jei per penkiolika „kalendorinių dienų“ nuo išsiuntimo dienos negaunama atsakymo, yra laikoma, kad kompetentinga įstaiga davė leidimą.

Buvimo vietos įstaiga išduoda suinteresuotajam asmeniui leidimą kompetentingos įstaigos vardu.

Vykstant leidimo suteikimo procedūrai, kompetentinga įstaiga pasilieka teisę bet kuriuo metu atlikti suinteresuotojo asmens sveikatos tikrinimą. Jį buvimo arba gyvenamojoje valstybėje narėje atlieka kompetentingos įstaigos pasirinktas gydytojas.

3. 2 dalyje aprašyta procedūra nėra taikoma skiriant išmokas natūra gyvybiškai reikalingam gydymui. Tokiu atveju gyvenamosios vietos įstaiga kompetentingos įstaigos vardu išduoda Reglamento (EB) Nr. 883/2004 20 straipsnio 2 dalyje minėtą išankstinį leidimą. Gyvenamosios valstybės narės įstaiga apie tai nedelsdama praneša kompetentingai įstaigai.

Kompetentinga įstaiga privalo pripažinti leidimą išdavusios gyvenamosios vietos įstaigos paskirtų gydytojų diagnozę ir jų siūlomas gydymo priemones ir sutikti su jų tvirtinimu, kad šis gydymas yra gyvybiškai būtinas.

4. Suinteresuotasis asmuo perduoda leidimą buvimo vietos įstaigai. Jei pasirodo, kad dėl suinteresuotojo asmens sveikatos būklės gydymą būtina tęsti, pastaroji įstaiga privalo informuoti apdraustojo gyvenamosios vietos įstaigą apie asmens

sveikatos būklės pokyčius. Buvimo vietos įstaiga nedelsdama perduoda šią informaciją kompetentingai įstaigai.

B) Išmokų natūra išlaidų apmokėjimas planinio gydymo atveju.

5. Kai leidimas išduotas, kompetentinga įstaiga užtikrina išlaidų apmokėjimą, taikydama didžiausius tarifus. Taigi jei buvimo vietos įstaigos numatyti išmokų natūra tarifai yra mažesni už kompetentingos įstaigos tarifus, apdraustasis gali paprašyti kompetentingos įstaigos skirti jam priedą, neviršijant tų tarifų.

C) Kelionės ir pragyvenimo išlaidų apmokėjimas planinio gydymo atveju.

6. Kai kompetentinga įstaiga išduoda leidimą, suinteresuotojo asmens ir, jei reikia, lydinčiojo asmens kelionės ir pragyvenimo išlaidos, neatsiejamos nuo asmens gydymo, apmokamos pagal kompetentingos įstaigos taikomus teisės aktus.

D) Šeimos nariai

7. 1–6 dalių nuostatos taikomos *mutatis mutandis* apdraustojų šeimos nariams.

27 straipsnis

Išmokos pinigais netekus darbingumo, kai būnama arba gyvenama valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė

A) Procedūra, kurios turi laikytis apdraustasis

1. Kad, remdamasis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 21 straipsnio 1 dalimi, netekęs darbingumo apdraustasis galėtų gauti išmokas pinigais, jis turi paprašyti jo sveikatos būklę nustatiusio gyvenamosios valstybės narės gydytojo užpildyti dokumentą, liudijantį asmens nedarbingumą.
2. Apdraustasis perduoda užpildytą dokumentą per tris darbo dienas nuo diagnozės nustatymo:
  - a) gyvenamosios vietos įstaigai, jei asmuo dirba gyvenamojoje valstybėje narėje;
  - b) kompetentingai įstaigai visais kitais atvejais.
3. 1 ir 2 dalyse nurodyto dokumento perdavimas neatleidžia apdraustojų nuo taikytinuose teisės aktuose numatytų pareigų, ypač nuo pareigų darbdaviui.
4. Kai apdraustasis grįžta į darbą, jis apie tai praneša kompetentingai įstaigai, kuri, jei reikia, informuoja gyvenamosios vietos įstaigą.

B) Procedūra, kurios turi laikytis gyvenamosios valstybės narės įstaiga

5. Kompetentingai įstaigai prašant arba 2 dalies a punkte aprašytais atvejais gyvenamosios vietos įstaiga, jei reikia, gali atlikti apdraustojų sveikatos patikrinimą, tartum tas asmuo būtų apdraustas toje įstaigoje. Patikrinimą

atlikusio gydytojo ataskaitą, kurioje nurodoma numanoma nedarbingumo trukmė, gyvenamosios vietos įstaiga nusiunčia kompetentingai įstaigai per tris darbo dienas po patikrinimo.

6. Po to gyvenamosios vietos įstaiga atlieka reikiamus apdraustojo administracinius arba sveikatos patikrinimus, tartum jis būtų apdraustas toje įstaigoje. Kai tik ji nustato, kad suinteresuotasis asmuo gali grįžti į darbą, nedelsdama apie tai praneša kompetentingai įstaigai, nurodydama, kada baigiasi nedarbingumas. Nepažeidžiant 10 dalies nuostatų, pranešimas suinteresuotajam asmeniui laikomas kompetentingos įstaigos vardu priimtu sprendimu.
7. Kompetentingai įstaigai paprašius, gyvenamosios vietos įstaiga privalo surengti apdraustojo sveikatos patikrinimą, kurį atliktų kompetentingos įstaigos pasirinktas gydytojas.

C) Procedūra, kurios turi laikytis kompetentinga įstaiga

8. Kompetentinga įstaiga moka išmokas pinigais tiesiogiai suinteresuotajam asmeniui ir apie tai praneša gyvenamosios vietos įstaigai. Tačiau jei gyvenamosios vietos įstaiga moka išmokas pinigais kompetentingos įstaigos vardu, pastaroji įstaiga informuoja suinteresuotąjį asmenį apie jo teises. Ji praneša gyvenamosios vietos įstaigai apie išmokų pinigais dydį, datas, kai tos išmokos turi būti mokamos, ir kompetentingos valstybės narės teisės aktuose nustatytą ilgiausią jų mokėjimo laiką.
9. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 21 straipsnio 1 dalį, kompetentinga įstaiga pripažįsta kitoje valstybėje narėje remiantis gydančiojo gydytojo diagnoze išduotą apdraustojo nedarbingumo pažymėjimą, išskyrus piktnaudžiavimo atvejus.
10. Jeigu kompetentinga įstaiga nusprendžia neskirti išmokų pinigais dėl to, kad apdraustasis neįvykdė visų valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktais nustatytų formalumų, arba jeigu jos pasirinktas gydytojas nustato, kad apdraustasis gali vėl pradėti dirbti, apie savo sprendimą ji tuo pat metu praneša atitinkamam asmeniui ir jo gyvenamosios vietos įstaigai.

D) Procedūra, kurios laikomasi tuo atveju, kai būnama valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė narė

11. 1–10 dalių nuostatos taikomos *mutatis mutandis*, apdraustajam būnant valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė narė.

28 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 883/2004 28 straipsnio taikymas

1. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 28 straipsnio 1 dalis taikoma taip pat ir invalidumo pensiją gaunantiems asmenims. Sąvoka „tolesnis gydymas“ reiškia tolesnį gydymą iki pagijimo.

2. Sąvoka „gydymas“ reiškia visas medicinos paslaugas, teikiamas rūpinantis asmens sveikata, ją saugant arba gerinant.
3. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 28 straipsnio 1 dalis taikoma *mutatis mutandis* visiškais bedarbiais tapusiems pasienio darbuotojams bei jų šeimos nariams, jei jų kompetentinga valstybė narė nėra įrašyta į Reglamento (EB) Nr. 883/2004 III priedo sąrašą.

29 straipsnis
Pensininko mokamos įmokos

1. Kai Reglamento (EB) Nr. 883/2004 30 straipsnio 1 dalyje minima įstaiga taikydama minėto reglamento 5 straipsnį atsižvelgia į pensijas ar rentas, gaunamas pagal kitos arba kelių kitų valstybių narių teisės aktus, nustatydamą, kuo remsis apskaičiuodama įmokų dydį, ji atsižvelgia tik į suinteresuotajam asmeniui iš tiesų sumokėtas pensijų ar rentų sumas.
2. Iš pensijų ar rentų išskaičiuojamų įmokų dydis jokių būdu negali būti didesnis už sumą, kurią mokėtų asmuo, turintis tokias pačias pajamas, gautas Reglamento (EB) Nr. 883/2004 30 straipsnyje minimoje valstybėje narėje.

30 straipsnis
Reglamento (EB) Nr. 883/2004 34 straipsnio taikymas

1. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 34 straipsnį skiriamos ilgalaikės priežiūros išmokos nėra gydymas, kurio apibrėžimas pateiktas šio reglamento 28 straipsnio 2 dalyje, o nuo suinteresuotojo asmens savarankiškumo laipsnio priklausanti jam reikalingos priežiūros ir pagalbos kasdieniniame gyvenime priemonė.
2. Gyvenamosios vietos įstaiga informuoja suinteresuotąjį asmenį apie išmokų sutapimo vengimo taisyklę ir sąlygas, kuriomis ji taikoma atitinkamoms ilgalaikės priežiūros išmokoms. Tačiau taikant šias taisykles, reikia užtikrinti kompetentingos valstybės narės teritorijoje negyvenančio asmens teisę gauti bent jau tokio paties dydžio išmokas, kokių jis būtų galėjęs tikėtis, jei gyventų toje valstybėje narėje.
3. Jei reikia, Administracinė komisija imasi priemonių šiam straipsniui įgyvendinti.

31 straipsnis
Specialios įgyvendinimo priemonės

1. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 III antraštinės dalies 1 skirsnio nuostatos dėl išmokų natūra netaikomos asmenims, kurie turi teisę gauti išmokas natūra tik pagal šio reglamento 2 priede minimą specialią sistemą, taikomą valstybės narės valstybės tarnautojams.
2. Nepaisant 1 dalies nuostatų, Reglamento (EB) Nr. 883/2004 23 straipsnis taikomas visiems asmenims, gaunantiems pensiją pagal 2 priede minimą valstybės narės valstybės tarnautojams taikytiną sistemą ir pagal kitos valstybės narės teisės aktus.

3. 1 ir 2 dalies praktinio įgyvendinimo priemonėmis rūpinasi Administracinė komisija.

II skyrius – Išmokos nelaimingo atsitikimo darbe ir profesinės ligos atveju

32 straipsnis

Teisė į išmokas natūra ir pinigais tuo atveju, kai gyvenama arba būnama valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė narė

Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 36 straipsnio 1 dalį, šio reglamento 24–27 straipsniuose nustatytos procedūros taikomos *mutatis mutandis*.

33 straipsnis

Planinis gydymas

Kompetentinga įstaiga negali atsisakyti išduoti pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbančiam asmeniui, patyrusiam nelaimingą atsitikimą darbe arba susirgusiam profesine liga, Reglamento (EB) Nr. 883/2004 20 straipsnio 1 dalyje numatytą leidimą, kuris įpareigotų ją mokėti tam asmeniui išmokas, jei valstybėje narėje, kurioje gyvena atitinkamas asmuo, gydymas, reikalingas atsižvelgiant į jo sveikatos būklę ir numanomą ligos eigą, jam negali būti suteiktas per medicinos požiūriu priimtina laiką.

34 straipsnis

Įstaigų bendradarbiavimas, kai nelaimingas atsitikimas darbe įvyksta arba profesine liga susergama kitoje valstybėje narėje nei kompetentinga valstybė narė

1. Kai nelaimingas atsitikimas darbe įvyksta arba profesinė liga pirmą kartą diagnozuojama valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos nustatymo aktas turi būti sudarytas pagal kompetentingos valstybės teisės aktų nuostatas, nepažeidžiant (kur taikoma) teisinių nuostatų, galiojančių valstybėje narėje, kurios teritorijoje įvyko nelaimingas atsitikimas darbe arba pirmą kartą buvo diagnozuota profesinė liga. Tokiu atveju pastarosios valstybės teisės aktų nuostatos išlieka taikytinos. Šis aktas nusiunčiamas kompetentingai įstaigai, o jo nuorašas nusiunčiamas gyvenamosios vietos ar buvimo vietos įstaigai.
2. Įstaiga valstybės narės, kurios teritorijoje įvyko nelaimingas atsitikimas darbe arba kurioje pirmą kartą buvo diagnozuota profesinė liga, nusiunčia kompetentingai įstaigai toje teritorijoje atliktų sveikatos patikrinimų pažymėjimus ir kitą tinkamą informaciją, kurios gali paprašyti pastaroji įstaiga.
3. Jeigu, nelaimingam atsitikimui įvykus kelionės metu valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, reikia atlikti tyrimą pirmosios valstybės narės teritorijoje, kompetentinga įstaiga šiuo tikslu gali paskirti ekspertą ir apie tai pranešti tos valstybės narės valdžios institucijoms. Valdžios institucijos padeda minėtam ekspertui, pvz., paskirdamos asmenį, padedantį jam susipažinti su oficialiais tarnybiniais pranešimais ir su kitais su nelaimingu atsitikimu susijusiais dokumentais.

4. Baigus gydymą, kompetentingai įstaigai nusiunčiamas išsamus pranešimas ir sveikatos pažymėjimai, kuriuose informuojama apie nelaimingo atsitikimo ar ligos nuolatinius padarinius, o ypač apie nukentėjusiojo būklę ir sustiprėjimą po sužalojimo. Gyvenamosios ar buvimo vietos įstaiga, priklausomai nuo atvejo, moka tinkamą atlyginimą pagal tos įstaigos taikomus tarifus, o išlaidos tenka kompetentingai įstaigai.
5. Kompetentinga įstaiga, gyvenamosios vietos ar buvimo vietos įstaigai, priklausomai nuo atvejo, paprašius, praneša jai apie sprendimą, kuriuo nustatoma išgijimo arba sustiprėjimo po sužalojimo data ir, prireikus, apie sprendimą dėl pensijos ar rentos paskyrimo.

35 straipsnis

Ginčai dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos profesinio pobūdžio

1. Jei kompetentinga įstaiga nesutinka, kad, remiantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 36 straipsnio 2 dalimi, su nelaimingais atsitikimais darbe ir profesinėmis ligomis susiję teisės aktai yra taikytini, ji apie tai nedelsdama praneša išmokas natūra sumokėjusiai gyvenamosios arba buvimo vietos įstaigai. Tokiu atveju išmokos natūra laikomos ligos draudimo išmokomis.
2. Priėmus tuo klausimu galutinį sprendimą, kompetentinga įstaiga nedelsdama apie tai praneša gyvenamosios vietos ar buvimo vietos įstaigai, kuri mokėjo išmokas natūra. Tuo atveju, kai tai nėra nelaimingas atsitikimas darbe ar profesinė liga, toji įstaiga toliau moka minėtą išmoką natūra pagal ligos draudimą, jeigu pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantis asmuo turi teisę jas gauti. Kitais atvejais suinteresuotojo asmens gaunamos išmokos natūra pagal ligos draudimą nuo tos dienos, kai buvo konstatuotas nelaimingas atsitikimas darbe arba pirmą kartą diagnozuota profesinė liga, laikomos išmokomis dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos.

36 straipsnis

Tvarka, kurios laikomasi, kai rizikos susirgti profesine liga būta keliose valstybėse narėse

1. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 38 straipsnyje nurodytu atveju pranešimas apie profesinę ligą nusiunčiamas kompetentingai profesinių ligų atžvilgiu įstaigai tos valstybės narės, pagal kurios teisės aktus sergantis šia liga asmuo paskutinį kartą dirbo darbą, galėjusį sukelti atitinkamą ligą, arba gyvenamosios vietos įstaigai, kuri perduoda tą pranešimą minėtajai kompetentingai įstaigai.

Jeigu pastaroji įstaiga nustato, kad galėjęs sukelti profesinę ligą darbas paskutinį kartą buvo dirbamas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, ji tos valstybės narės atitinkamai įstaigai nusiunčia pranešimą kartu su papildomais dokumentais.

2. Jeigu valstybės narės, pagal kurios teisės aktus nukentėjęs asmuo paskutinį kartą dirbo darbą, galėjusį sukelti profesinę ligą, įstaiga nustato, kad asmuo ar maitintojo netekę asmenys, kurie buvo jo išlaikomi, neįvykdė tų teisės aktų nustatytų sąlygų, ši įstaiga nedelsdama nusiunčia valstybės narės, pagal kurios teisės aktus nukentėjęs asmuo anksčiau dirbo darbą, galėjusį sukelti profesinę ligą, įstaigai pranešimą ir

visus papildomus dokumentus, įskaitant visus gautus duomenis ir tarnybinius pranešimus apie pirmosios įstaigos atliktus sveikatos patikrinimus, ir antroje pastraipoje nurodyto sprendimo nuorašą.

Apie savo sprendimą ji nedelsdama praneša apdraustajam, nurodydama, visų pirma, dėl kokių priežasčių atsisakoma mokėti išmokas, kokiu būdu ir per kiek laiko galima paduoti apeliaciją, bei nurodydama datą, kai byla buvo perduota valstybės narės, pagal kurios teisės aktus apdraustasis anksčiau dirbo darbą, galėjusį sukelti profesinę ligą, įstaigai.

3. Prireikus, byla ta pačia tvarka gali būti perduota tos valstybės narės, pagal kurios teisės aktus nukentėjęs asmuo pirmą kartą dirbo darbą, galėjusį sukelti atitinkamą profesinę ligą, tinkamai įstaigai.

37 straipsnis

Įstaigų keitimasis duomenimis ir išankstiniai mokėjimai, kai pateikiama apeliacija dėl sprendimo atmesti prašymą

1. Kai valstybės narės, pagal kurios teisės aktus nukentėjęs asmuo dirbo darbą, galėjusį sukelti atitinkamą profesinę ligą, įstaigai pateikiama apeliacija dėl sprendimo atmesti prašymą, toji įstaiga apie tai praneša įstaigai, kuriai pranešimas buvo išsiųstas 36 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, o vėliau praneša apie priimtą galutinį sprendimą.
2. Jei nukentėjęs asmuo turi teisę į išmokas pagal įstaigos, kuriai buvo išsiųstas pranešimas, taikomus teisės aktus, ta įstaiga iš anksto sumoka sumą, kuri nustatoma, jei reikia, pasitarus su įstaiga, dėl kurios sprendimo buvo pateikta apeliacija. Pastaroji įstaiga kompensuoja išankstinio mokėjimo sumą, jeigu išnagrinėjus apeliaciją paaiškėja, kad ji turi mokėti išmokas. Tokiu atveju ši suma išskaičiuojama iš suinteresuotajam asmeniui mokėtinų išmokų 71 straipsnyje nustatyta tvarka.

38 straipsnis

Profesinės ligos paūmėjimas

Reglamento (EB) Nr. 883/2004 39 straipsnyje numatytu atveju pareiškėjas pateikia valstybės narės, kurioje jis pretenduoja į teisę gauti išmokas, įstaigai informaciją apie anksčiau dėl profesinės ligos skirtas išmokas. Ta įstaiga gali kreiptis į bet kurią anksčiau buvusią kompetentingą įstaigą, kad gautų visą būtiną informaciją.

39 straipsnis

Nedarbingumo laipsnio nustatymas nelaimingo atsitikimo darbe, kuris įvyko anksčiau arba vėliau, arba anksčiau ar vėliau nustatytos profesinės ligos atveju

1. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 40 straipsnio 3 dalį, tuo atveju, kai ankstesnio ar vėlesnio nedarbingumo priežastis yra nelaimingas atsitikimas, įvykęs, kai atitinkamam asmeniui buvo taikomi valstybės narės teisės aktai, kurie nediferencijuoja nedarbingumo pagal jo priežastis, įstaiga, kompetentinga ankstesnio ar vėlesnio nedarbingumo atžvilgiu arba atitinkamos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos paskirta tarnyba kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos prašymu pateikia informaciją apie ankstesnio ar vėlesnio nedarbingumo laipsnį ir,

kiek įmanoma, informaciją, leidžiančią nustatyti, ar nedarbingumą sukėlęs atsitikimas pagal antrosios valstybės narės įstaigos taikomus teisės aktus būtų laikomas nelaimingu atsitikimu darbe.

Tokiu atveju kompetentinga įstaiga, pagal savo taikomus teisės aktus nustatydamą teisę gauti išmoką ir išmokos dydį, atsižvelgia į nedarbingumo, kurį sukėlė ankstesnis ar vėlesnis atvejai, laipsnį.

40 straipsnis

Prašymų dėl papildomų pensijų arba pašalpų pateikimas ir nagrinėjimas

1. Kad gautų pensiją ar papildomą pašalpą pagal valstybės narės teisės aktus, pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantis asmuo arba maitintojo netekę asmenys, kurie buvo jo išlaikomi, gyvenantys kitos valstybės narės teritorijoje, prašymą pateikia kompetentingai įstaigai arba gyvenamosios vietos įstaigai, kuri šį prašymą perduoda kompetentingai įstaigai. Kartu su prašymu turi būti pateikti reikalingi patvirtinamieji dokumentai, ir jis turi būti parengtas pagal kompetentingos įstaigos taikomus teisės aktus.
2. Kompetentinga įstaiga pareiškėjui apie savo sprendimą praneša tiesiogiai arba per kompetentingos valstybės susižinojimo tarnybą; ji nusiunčia sprendimo nuorašą valstybės narės, kurios teritorijoje pareiškėjas gyvena, susižinojimo tarnybai.

41 straipsnis

Specialios įgyvendinimo priemonės

Reglamento (EB) Nr. 883/2004 III antraštinės dalies 2 skyriaus nuostatos dėl išmokų natūra netaikomos asmenims, kurie turi teisę gauti išmokas natūra tik pagal šio reglamento 2 priede minimą specialią sistemą, taikomą valstybės narės valstybės tarnautojams.

III skyrius – Išmokos mirties atveju

42 straipsnis

Prašymas skirti išmoką mirties atveju

Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 42 ir 43 straipsnius, prašymas skirti išmoką mirties atveju pateikiamas pareiškėjo gyvenamosios vietos įstaigai.

IV skyrius – Invalidumo išmokos, senatvės ir maitintojo netekimo pensijos

43 straipsnis

Išmokos dydžio apskaičiavimas

1. Pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 52 straipsnio 1 dalies b punktą apskaičiuojant teorinę sumą ir faktinę sumą taikomos šio reglamento 12 straipsnio 3, 4 ir 5 dalyse nustatytos taisyklės.

2. Jei į savanoriško ar pasirinkto nuolatinio draudimo laikotarpius nebuvo atsižvelgta pagal šio reglamento 12 straipsnio 3 dalį, valstybės narės, pagal kurios teisės aktus šie laikotarpiai buvo įgyti, įstaiga apskaičiuoja tuos laikotarpius atitinkančią sumą pagal jos taikomus teisės aktus. Prie faktinio išmokos dydžio, apskaičiuoto pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 52 straipsnio 1 dalies b punktą, pridedama suma, atitinkanti savanoriško ar pasirinkto nuolatinio draudimo laikotarpius.
3. Kiekvienos valstybės narės įstaiga, remdamasi jos taikomais teisės aktais, apskaičiuoja išmokos dydį, atitinkantį savanoriško draudimo ar pasirinkto nuolatinio draudimo laikotarpius, kuriems pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 53 straipsnio 3 dalies c punktą netaikomos kitos valstybės narės išmokų sumažinimo, sustabdymo ar nutraukimo nuostatos.

44 straipsnis

Atsižvelgimas į vaikų priežiūrai skirtus laikotarpius

Nepažeidžiant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 II antraštinėje dalyje nustatytos valstybės narės kompetencijos, valstybės narės, kurioje išmokos gavėjas per dvylika mėnesių po vaiko gimimo praleido daugiausiai laiko, įstaiga atsižvelgia į laikotarpius, kuriuos asmuo skyrė vaiko priežiūrai būdamas kitoje valstybėje narėje, nebent kitos valstybės narės teisės aktai taptų taikytiniais suinteresuotajam asmeniui dėl jo ten pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbto darbo.

45 straipsnis

Prašymas skirti išmokas

- A) Prašymo skirti išmokas pateikimas pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 44 straipsnio 2 dalį
  1. Norėdamas gauti išmokas pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 44 straipsnio 2 dalį, pareiškėjas pateikia prašymą įstaigai tos valstybės narės, kurios teisės aktai jam buvo taikomi tuo metu, kai jis tapo nedarbingas, o vėliau – neįgalus arba invalidumas pasunkėjo.
  2. Jeigu buvo paskirtos ligos išmokos pinigais, diena, kurią šių išmokų mokėjimas nutrūksta, prireikus, laikoma prašymo skirti pensiją pateikimo data.
  3. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 47 straipsnio 1 dalies b punkte minimu atveju įstaiga, kurioje suinteresuotasis asmuo buvo paskutinį kartą apdraustas, praneša už pirminį išmokų mokėjimą atsakingai įstaigai išmokų, kurios priklauso pagal jos taikomus teisės aktus, dydį ir dieną, nuo kurios jos turi būti mokamos. Nuo tos dienos išmokos, kurios priklausė iki invalidumo pasunkėjimo, panaikinamos arba sumažinamos, kad būtų tokio dydžio, kaip Reglamento (EB) Nr. 883/2004 47 straipsnio 2 dalyje nurodytas priedas.
- B) Kiti prašymai skirti išmokas
  4. Kitomis aplinkybėmis, nei aprašytosios Reglamento (EB) Nr. 883/2004 44 straipsnio 2 dalyje, pareiškėjas pateikia prašymą savo gyvenamosios vietos įstaigai, jei tuo metu jam yra taikomi tos įstaigos taikomi teisės aktai, arba

kitais atvejais valstybės narės, kurios teisės aktai jam buvo taikomi paskutinį kartą, įstaigai.

5. Prašymo pateikimo data galioja visoms atitinkamoms įstaigoms.
6. Nukrypstant nuo 5 dalies, jei pareiškėjas, nepaisydamas specialių raginimų, savo prašyme nenurodė visų draudimo ar gyvenimo laikotarpių, įgytų pagal kitų valstybių narių teisės aktus, atitinkamus teisės aktus taikanti įstaiga dieną, kai pareiškėjas papildė savo pradinį prašymą arba pateikė naują prašymą, kuriame nurodyti trūkstami laikotarpiai, laiko prašymo pateikimo diena, nebent jos taikomuose teisės aktuose esama pareiškėjui palankesnių nuostatų.
7. Prašymas skirti išmokas, pateiktas vienos valstybės narės įstaigai, automatiškai suteikia teisę skirti išmokas pagal visų valstybių narių teisės aktus, kurių sąlygas pareiškėjas įvykdė.

Tačiau šios išmokos nėra skiriamos jei pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 50 straipsnio 1 dalį pareiškėjas prašo atidėti išmokų, į kurias jis turi teisę pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, skyrimą.

46 straipsnis

Dokumentai ir informacija, pareiškėjo pateikiami kartu su prašymu

1. Pareiškėjas, remdamasis 45 straipsnio 1 ir 4 dalyse minimos įstaigos taikomų teisės aktų nuostatomis, pateikia prašymą ir reikiamus patvirtinamuosius dokumentus. Pareiškėjas nurodo visų valstybių narių įstaigas, kuriose apdraustasis buvo apdraustas invalidumo, senatvės ar mirties (pensijos) draudimu, arba, jei jis dirbo pagal darbo sutartį, darbdavį arba darbdavius, kuriam arba kuriems jis dirbo valstybėse narėse, ir pateikia visus turimus tinkamus pažymėjimus.
2. Jeigu pagal reglamento (EB) Nr. 883/2004 50 straipsnio 1 dalį pareiškėjas prašo atidėti senatvės išmokų, į kurias jis turi teisę pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, skyrimą, jis turi tiksliai nurodyti teisės aktus, pagal kuriuos prašo atidėti išmokų skyrimą.

47 straipsnis

Prašymų nagrinėjimas įstaigose

- A) Nagrinėjančioji įstaiga
  1. Prašymą skirti išmoką nagrinėja įstaiga, kuriai jis buvo pateiktas arba perduotas pagal 45 straipsnio 1 arba 4 dalies nuostatas. Ši įstaiga toliau vadinama „nagrinėjančiąja įstaiga“.
- B) Prašymo skirti išmokas pateikimas pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 44 straipsnį
  2. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 44 straipsnio 3 dalyje minimu atveju nagrinėjančioji įstaiga perduoda visus suinteresuotojo asmens duomenis įstaigai, kurioje jis buvo prieš tai apdraustas. Pastaroji įstaiga toliau nagrinėja bylą.

3. 48–52 straipsniai netaikomi nagrinėjant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 44 straipsnyje minimus prašymus.

C) Kitų prašymų skirti išmokas nagrinėjimas

4. Kitomis aplinkybėmis, negu minimos Reglamento (EB) Nr. 883/2004 44 straipsnyje, nagrinėjančioji įstaiga nedelsdama visoms reikiamoms įstaigoms perduoda prašymus skirti išmokas, kad šios įstaigos juos nagrinėtų nedelsdamos ir vienu metu. Ji joms praneša apie draudimo ar gyvenimo laikotarpius, įgytus pagal jos taikomus teisės aktus, ir, jei reikia, prideda pareiškėjo pateiktus pažymėjimus.
5. Kiekviena atitinkama įstaiga praneša nagrinėjančiajai įstaigai apie draudimo ar gyvenimo laikotarpius, kurie buvo įgyti pagal jos taikomus teisės aktus. Be to, išskyrus šio reglamento 46 straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus, kiekviena įstaiga jai nurodo Reglamento (EB) Nr. 883/2004 52 straipsnio 1 dalies a punkte minimos nepriklausomos išmokos dydį, jei teisė gauti išmokas buvo įgyta tik pagal nacionalinius teisės aktus.
6. Nagrinėjančioji įstaiga perduoda visoms atitinkamoms įstaigoms visą savo gautą informaciją. Remdamosi šia informacija ir vadovaudamasi Reglamento (EB) Nr. 883/2004 52 straipsnio 1 dalies b punktu, atitinkamos įstaigos apskaičiuoja išmokų teorinį ir faktinį dydį ir apie tai praneša nagrinėjančiajai įstaigai.
7. Kai tik nagrinėjančioji įstaiga, remdamasi 5 dalyje nurodyta informacija, nustato, kad turėtų būti taikomos Reglamento (EB) Nr. 883/2004 46 straipsnio 2 dalies arba 57 straipsnio 2 ar 3 dalies nuostatos, ji apie tai informuoja kitas atitinkamas įstaigas.
8. Siekdama sudaryti pareiškėjui sąlygas naudotis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 50 straipsnio 1 dalyje numatyta teise atidėti išmokų skyrimą, nagrinėjančioji įstaiga jam perduoda visą turimą informaciją, kad jis žinotų išmokų, kurių jis turi teisę reikalauti, skyrimo pasekmes. Prašymą atidėti išmokų skyrimą pateikėjas pateikia nagrinėjančiajai įstaigai, kuri nedelsdama perduoda jį tinkamai įstaigai.

48 straipsnis

Sprendimų pranešimas pareiškėjui

1. Kiekviena įstaiga, remdamasi savo taikomomis nuostatomis, praneša pareiškėjui apie savo sprendimą dėl išmokų skyrimo. Kiekviename sprendime tiksliai nurodomi apeliacijos pateikimo būdai ir terminai. Kiekvieno sprendimo nuorašas siunčiamas nagrinėjančiajai įstaigai. Gavusi visų sprendimų nuorašus, nagrinėjančioji įstaiga laikydama 3 straipsnio 4 dalyje nustatytos tvarkos pateikia pareiškėjui jo kalba parašytą tuos sprendimus apibendrinantį aktą. Be to, ji nusiunčia šią akto santrauką kitoms atitinkamoms įstaigoms.
2. Akto santrauka, pateikta pareiškėjui remiantis 3 straipsnio 4 dalimi, yra laikoma nauju sprendimu, dėl kurio gali būti paduota apeliacija.

49 straipsnis
Invalidumo laipsnio nustatymas

1. Tuo atveju, kai yra taikytinos Reglamento (EB) Nr. 883/2004 46 straipsnio 3 dalies nuostatos, nagrinėjančioji įstaiga vienintelė gali priimti sprendimą dėl pareiškėjo invalidumo laipsnio. Šį sprendimą ji priima, kai tik gali nustatyti, atsižvelgdama, jei reikia, į Reglamento (EB) Nr. 883/2004 6 ir 51 straipsnio nuostatas, ar sąlygos, nustatytos jos taikomuose teisės aktuose, įvykdytos. Apie savo sprendimą ji nedelsdama praneša kitoms atitinkamoms įstaigoms.

Jei nagrinėjančiosios įstaigos taikomuose teisės aktuose nustatytos teisei į išmokas įgyti keliamos sąlygos, nesusijusios su invalidumo laipsniu, neįvykdomos, nagrinėjančioji įstaiga, atsižvelgdama į Reglamento (EB) Nr. 883/2004 6 ir 51 straipsnių nuostatas, apie tai nedelsdama praneša valstybės narės, kurios teisės aktai pareiškėjui buvo paskutinį kartą taikomi, kompetentingai įstaigai. Pastaroji įstaiga priima sprendimą dėl pareiškėjo invalidumo laipsnio, jeigu jos taikomuose teisės aktuose nustatytos sąlygos įvykdytos; apie savo sprendimą ji nedelsdama praneša kitoms atitinkamoms įstaigoms.

Jei reikia, byla gali būti grąžinta teisės suteikimui nagrinėti tomis pačiomis sąlygomis kompetentingai invalidumo srities įstaigai tos valstybės narės, kurios teisės aktai pareiškėjui buvo taikomi pirmą kartą.

2. Nustatant invalidumo laipsnį, kai Reglamento (EB) Nr. 883/2004 46 straipsnio 3 dalies nuostatos netaikytinos, kiekviena įstaiga gali pasirinkti gydytoją, kuris patikrintų pareiškėjo sveikatą. Tačiau valstybės narės įstaiga atsižvelgia į iš bet kurios kitos valstybės narės gautus dokumentus ir medicininės išvadas bei administracinio pobūdžio informaciją, lyg jie būtų parengti jos pačios valstybėje narėje.
3. Jei sveikatos patikrinimas buvo atliktas ne toje valstybėje narėje, kurioje suinteresuotasis asmuo gyvena, jo kelionės ir pragyvenimo išlaidas turi apmokėti įstaiga, kuri paskyrė tą sveikatos patikrinimą.

50 straipsnis
Laikinas ir išankstinis išmokų mokėjimas

1. Nepaisant šio reglamento 7 straipsnio, kiekviena įstaiga, kuri nagrinėdama prašymą skirti išmoką nustato, kad pareiškėjas turi teisę į nepriklausomą išmoką pagal jos taikomus teisės aktus ir Reglamento (EB) Nr. 883/2004 52 straipsnio 1 dalies a punktą, nedelsdama sumoka šią išmoką. Ši išmoka laikoma laikina, jei skirta suma gali pasikeisti išnagrinėjus prašymą.
2. Jeigu pareiškėjui pagal 1 dalį laikinoji išmoka negali būti mokama, tačiau, gavus informaciją, paaiškėja, kad teisė yra įgyta pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 52 straipsnio 1 dalies b punktą, tai nagrinėjančioji įstaiga moka jam avansą, kuris paskui gali būti atsiimtas ir kurio dydis turi būti kaip galima artimesnis išmokos, skirtinos pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 52 straipsnio 1 dalies b punktą, dydžiui.

3. Įstaiga, turinti mokėti laikinas išmokas pagal 1 arba 2 dalį, apie tai nedelsdama praneša pareiškėjui ir atkreipia jo dėmesį į tai, kad priimta priemonė yra laikina ir kad apeliacija galės būti paduota tik dėl vėliau priimto sprendimo dėl išmokos skyrimo.

51 straipsnis

Išmokų perskaičiavimas

1. Perskaičiuojant išmokas pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 48 straipsnio 3 ir 4 dalį, 50 straipsnio 4 dalį ir 59 straipsnio 1 dalį, šio reglamento 50 straipsnis taikytinas *mutatis mutandis*.
2. Jei išmokos perskaičiuojamos, jų mokėjimas sustabdomas arba nutraukiamas, ši sprendimą priėmusi įstaiga laikydama 3 straipsnio 4–7 dalyse nustatytos tvarkos nedelsdama apie tai praneša suinteresuotajam asmeniui ir visoms įstaigoms, į kurias asmuo turi teisę kreiptis dėl išmokos.

52 straipsnis

Išmokų skyrimo pagreitinimo priemonės

1. Kai valstybės narės teisės aktai tampa taikytiniais asmeniui, tos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos paskirta tarnyba pateikia valstybės narės, kurios pilietybę turi tas asmuo, paskirtai tarnybai visą informaciją apie asmens tapatybę, įskaitant pirmosios valstybės narės kompetentingos pensijų srities įstaigos suteiktą identifikavimo numerį bei minėtos kompetentingos įstaigos pavadinimą. Be to, ji nusiunčia šiai tarnybai visą informaciją, galinčią palengvinti ir pagreitinti pensijų skyrimą.
2. Taikant 1 dalį, asmenys be pilietybės ir pabėgėliai bei asmenys, kuriems niekada nebuvo taikomi tos valstybės narės, kurios piliečiai jie yra, teisės aktai, laikomi piliečiais tos valstybės, kurios teisės aktai jiems buvo taikomi pirmiausia.
3. Atitinkamos įstaigos, suinteresuotojo asmens ar įstaigos, kurioje jis tuo metu yra apdraustas, prašymu parengiamas asmens draudimo aprašymas pradedant jį ne vėliau kaip likus vieneriems metams iki jo pensinio amžiaus.
4. Administracinė komisija nustato ankstesnių dalių nuostatų įgyvendinimo tvarką.

53 straipsnis

Valstybės narės koordinavimo priemonės

1. Jei nacionaliniuose teisės aktuose numatytos už pensijų skyrimą atsakingos įstaigos nustatymo taisyklės, šios taisyklės taikomos atsižvelgiant tik į tuos draudimo laikotarpius, kurie įgyti pagal tos valstybės narės teisės aktus.
2. Jei nacionaliniuose teisės aktuose numatytos valstybės tarnautojams taikytinų specialių sistemų ir pagal darbo sutartį dirbančių asmenų bendrosios sistemos koordinavimo taisyklės, Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir šio reglamento nuostatos tų taisyklių nekeičia.

V skyrius – Bedarbio išmokos

54 straipsnis

Išmokų apskaičiavimas

1. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 62 straipsnio 3 dalį, valstybės narės, kurios teisės aktai suinteresuotajam asmeniui buvo taikomi, kai jis paskutinį kartą dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, kompetentinga įstaiga gyvenamosios vietos įstaigos prašymu pateikia jai visus duomenis, būtinus bedarbio išmokai apskaičiuoti, įskaitant gauto atlyginimo arba darbo pajamų dydį.
2. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 62 straipsnį, jei minėto reglamento 65 straipsnio 5 dalyje minimas darbuotojas, kuris nėra pasienio darbuotojas, niekada neturėjo pagal darbo sutartį dirbančio asmens, kuriam taikomi gyvenamosios valstybės narės teisės aktai, statuso, jo bedarbio išmoka yra apskaičiuojama remiantis įprastine alga, kuri toje valstybėje narėje būtų mokama už darbą, lygiavertį ar panašų į tą, kurį asmuo dirbo paskutinėje savo darbovietėje kitos valstybės narės teritorijoje.
3. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 62 straipsnį ir nepaisant minėto reglamento 63 straipsnio, valstybės narės, kurios teisės aktuose numatyta, kad išmokų skaičiavimas priklauso nuo šeimos narių skaičiaus, kompetentinga įstaiga atsižvelgia taip pat ir į to suinteresuotojo asmens, kuris gyvena kitoje valstybėje narėje, šeimos narius, lyg jis gyventų kompetentingoje valstybėje narėje. Ši nuostata netaikoma tuo atveju, jei valstybėje narėje, kurioje gyvena šeimos nariai, kitas asmuo turi teisę gauti bedarbio išmoką, kurią apskaičiuojant atsižvelgiama į šeimos narius.

55 straipsnis

Sąlygos ir apribojimai išsaugant teisę gauti išmokas, kai bedarbis išvyksta į kitą valstybę narę

1. Norėdamas naudotis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 64 straipsnio nuostatomis, į kitą valstybę narę vykstantis bedarbis prieš išvykdamas apie tai praneša kompetentingai įstaigai ir paprašo jos išduoti dokumentą, patvirtinantį, kad jis ir toliau turi teisę gauti išmokas Reglamento (EB) Nr. 883/2004 64 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytais sąlygomis.

Pastaroji įstaiga jį informuoja apie jo pareigas ir išduota jam minėtą dokumentą, kuriame visų pirma nurodomi šie dalykai:

- a) diena, nuo kurios bedarbis jau nėra kompetentingos valstybės įdarbinimo tarnybų žinioje;
- b) numatytas terminas, iki kurio pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 64 straipsnio 1 dalies b punktą bedarbis įsiregistruoja kaip ieškantis darbo valstybėje narėje, į kurią vyksta;
- c) maksimalus laikotarpis, per kurį gali būti išsaugota teisė gauti išmoką pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 64 straipsnio 1 dalies c punktą;
- d) faktai, kurie galėtų pakeisti teisę į išmoką.

2. Bedarbis užsiregistruoja kaip ieškantis darbo valstybės narės, į kurią jis vyksta, įdarbinimo tarnybose pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 64 straipsnio 1 dalies b punktą ir pateikia šios valstybės narės įstaigai 1 dalyje minėtą dokumentą. Jei bedarbis neturi šio dokumento, tos vietos, į kurią jis atvyko, įstaiga kreipiasi į kompetentingą įstaigą prašydama suteikti reikiamą informaciją.
3. Valstybės narės, į kurią bedarbis nuvyko ieškoti darbo, įdarbinimo tarnybos informuoja bedarbį apie jo pareigas.
4. Tos vietos, į kurią nuvyko bedarbis, įstaiga nedelsdama praneša kompetentingai įstaigai bedarbio registracijos įdarbinimo tarnybose datą ir jo naująjį adresą.

Visą tą laiką, kai bedarbis turi teisę gauti išmokas, ji kiekvieną mėnesį pateikia kompetentingai įstaigai svarbią informaciją apie bedarbio padėtį, ypač ar jis vis dar tebėra registruotas įdarbinimo tarnybose ir ar jis laikosi nustatytos patikrinimų tvarkos.

5. Tos vietos, į kurią nuvyko bedarbis, įstaiga atlieka patikrinimus arba organizuoja patikrinimus, tartum jis būtų bedarbis, turintis teisę gauti išmokas pagal jos taikomus teisės aktus. Išaiškėjus 1 dalies d punkte minėtam faktui, ji nedelsdama apie tai informuoja kompetentingą įstaigą.
6. Dviejų arba daugiau valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos arba kompetentingos įstaigos gali susitarti tarpusavyje dėl priemonių, kurių paskirtis būtų padėti į kitą valstybę narę pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 64 straipsnį vykstantiems bedarbiams susirasti darbo.

56 straipsnis

Bedarbis, gyvenęs valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė

1. Jei remdamasis Reglamento (EB) nr. 883/2004 65 straipsnio 2 dalimi, bedarbis nutaria užsiregistruoti kaip ieškantis darbo tuo pat metu ir gyvenamojoje valstybėje narėje, ir toje valstybėje, kurioje jis paskutinį kartą dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, jis apie tai pirmiausiai praneša savo gyvenamosios vietos įstaigai ir įdarbinimo tarnyboms.

Valstybės narės, kurioje jis paskutinį kartą dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, įdarbinimo tarnyboms paprašius, gyvenamosios vietos įdarbinimo tarnybos joms suteikia svarbios informacijos apie bedarbio registraciją ir darbo paieškas.

2. Jei pagal gyvenamosios valstybės teisės aktus bedarbio teisė gauti išmokas yra sąlygota tam tikrų pareigų vykdymo, yra atsižvelgiama į galimus bedarbio išsipareigojimus kitos valstybės narės įdarbinimo tarnyboms. Bedarbis praneša savo gyvenamosios vietos įstaigai apie šių išsipareigojimų terminus ir pobūdį.
3. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 5 dalies b punktą, valstybės narės, kurios teisės aktai darbuotojui buvo taikomi paskutinį kartą, įstaiga, gyvenamosios vietos įstaigai paprašius, praneša jai, ar darbuotojas turi teisę gauti išmokas pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 64 straipsnį.

VI skyrius – Išmokos šeimai

57 straipsnis

Pirmenybinės taisyklės, kai išmokos sutampa

Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 68 straipsnio 1 dalies b, i punktą, jei vaikų gyvenamoji vieta neleidžia nustatyti prioritetinės tvarkos, kiekviena susijusi valstybė narė apskaičiuodama išmokos dydį atsižvelgia į vaikus, kurie negyvena jos teritorijoje. Valstybės narės, kurios teisės aktuose numatyta didžiausia išmokų suma, kompetentinga įstaiga skiria visą šią sumą. Kitos valstybės narės kompetentinga įstaiga jai kompensuoja pusę minėtos sumos, neviršydama šios valstybės narės teisės aktuose nustatytos sumos.

58 straipsnis

Taisyklės, taikomos asmeniui, kuriam tuo pačiu laikotarpiu ar per laikotarpio dalį paeiliui buvo taikomi kelių valstybių narių teisės aktai

- 1 Kai asmeniui vieną kalendorinį mėnesį buvo paeiliui taikomi dviejų valstybių narių teisės aktai, kad ir kokios būtų šių valstybių narių teisės aktuose numatytos išmokų šeimai mokėjimo datos, įstaiga, kuri sumokėjo išmokas šeimai pagal teisės aktus, kurie pirmieji buvo taikomi atitinkamu laikotarpiu, dengia šias išlaidas iki einamojo mėnesio pabaigos.
- 2 Ji praneša kitos valstybės narės įstaigai datą, kai ji nustos mokėti atitinkamas išmokas šeimai.

59 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 883/2004 67 ir 68 straipsnio taikymo tvarka

1. Prašymas skirti išmokas šeimai pateikiamas pirmiausiai:
  - a) valstybės narės, kurioje dirbama, įstaigai, jei asmens teisė gauti išmokas pagrįsta tuo, kad jis dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, o pareiškėjo sutuoktinis neturi kitoje valstybėje narėje tokios teisės gauti išmokas, pagrįstos tuo, kad jis dirbo pagal darbo sutartį arba savarakiškai;
  - b) kitais atvejais vaikų gyvenamosios vietos įstaigai arba vienai iš tų įstaigų, jei vaikai gyvena skirtingose valstybėse narėse.
2. Įstaiga, į kurią kreipiamasi remiantis 1 dalimi, nagrinėja prašymą remdamasi pareiškėjo pateiktais išsamiais duomenimis ir kiekvieną kartą, kai to reikia, atsižvelgdama į visas pareiškėjo šeimyninės padėties teises ir faktines aplinkybes, priima laikiną sprendimą dėl taikytinų pirmenybinių taisyklių.

Ji apie tai informuoja pareiškėją ir jam moka laikinas išmokas, numatytas jos taikomuose teisės aktuose.
3. Laikinas sprendimas dėl šiuo atveju taikytinų pirmenybinių taisyklių siunčiamas visoms valstybės narės arba kitų valstybių narių, kurių teisės aktai galėtų suteikti teisę gauti išmokas, įstaigoms. Šios įstaigos gali per vieną mėnesį nuo laikino

sprendimo išsiuntimo dienos užginčyti tą sprendimą arba paprašyti suteikti papildomos informacijos.

Praėjus šiam terminui, įstaigos, į kurią buvo kreiptasi remiantis 1 dalimi, sprendimą privaloma taikyti atitinkamoms įstaigoms. Juo remdamasi kiekviena įstaiga parengia ataskaitą dėl išmokų gavėjui mokėtinos išmokų sumos ir kaip galėdama greičiau nusiunčia ją įstaigai, į kurią buvo kreiptasi.

4. Įstaiga, į kurią buvo kreiptasi pagal 1 dalį, pateikia pareiškėjui sprendimą dėl prioritetinės tvarkos skiriant išmokas bei atitinkamų įstaigų parengtą ataskaitą dėl išmokų.
5. Įstaiga, kuri sumokėjo laikinų išmokų sumą, kuri yra didesnė nei suma, kurią ji privalo galiausiai mokėti, kreipiasi į pirmenybę turinčią įstaigą prašydama grąžinti pervirši 71 straipsnyje nustatyta tvarka.

60 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 883/2004 69 straipsnio taikymo tvarka

Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 69 straipsnį, jei kompetentinga įstaiga nustato, kad asmuo neturi teisės į išmokas pagal jos taikomų teisės aktų nuostatas, ji nedelsdama perduoda tą prašymą ir visus reikiamus dokumentus bei informaciją įstaigai tos valstybės narės, kurios teisės aktai asmeniui buvo taikomi ilgiausiai. Prireikus medžiaga tomis pačiomis sąlygomis gali būti perduota įstaigai valstybės narės, pagal kurios teisės aktus suinteresuotasis asmuo įgijo trumpiausią draudimo ar gyvenimo laikotarpį.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS – FINANSINĖS NUOSTATOS

I skyrius – Išmokų kompensavimas pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 35 straipsnio 1 dalį ir 41 straipsnį

1 skirsnis – Išmokų kompensavimas, remiantis faktinėmis išlaidomis

61 straipsnis

Principai

1. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 35 straipsnio 1 dalį ir 41 straipsnį, kompetentinga įstaiga kompensuoja faktines išmokų natūra išlaidas jas mokėjusiai įstaigai pagal pastarosios įstaigos apskaitas, išskyrus atvejus, kai taikomas šio reglamento 62 straipsnis.
2. Taikant 1 dalį, šeimos narių, gyvenančių kitoje valstybėje narėje nei apdraustasis, gyvenamosios vietos įstaiga Reglamento (EB) Nr. 883/2004 20 straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais ir pensininko bei jo šeimos narių gyvenamosios vietos įstaiga Reglamento (EB) Nr. 883/2004 27 straipsnio 5 dalyje numatytais atvejais yra laikoma kompetentinga įstaiga.
3. Jeigu 1 dalyje nurodytų išmokų arba jų dalies faktinis dydis nenurodytas jas mokėjusios įstaigos apskaitoje, kompensuojamas dydis nustatomas remiantis

mokėjimais vienkartinė išmoka, apskaičiuota remiantis visais turimais tinkamais duomenimis. Administracinė komisija įvertina vienkartinių išmokų apskaičiavimo pagrįstumą ir nustato jų dydį.

4. Kompensuojant neatsižvelgiama į tarifus, didesnius negu tie, kurie taikomi skiriant išmokas natūra apdraustiesiems pagal įstaigos, mokačios 1 dalyje nurodytas išmokas, taikomus teisės aktus.
5. 1 dalies nuostatos taikytinos *mutatis mutandis* kompensuojant išmokas pinigais, sumokėtas remiantis 27 straipsnio 8 dalies antro sakinio nuostatomis.

2 skirsnis – Išmokų kompensavimas vienkartinėmis išmokomis

62 straipsnis

Susijusių valstybių narių nustatymas

1. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 35 straipsnio 2 dalyje minimos valstybės narės, kurių teisinės ir administracinės struktūros neleidžia tinkamai kompensuoti išlaidų, remiantis faktinėmis išlaidomis, minimos šio reglamento 3 priede.
2. Valstybė narė gali atsisakyti kompensuoti vienkartinėmis išmokomis su sąlyga, kad šis atsisakymas įsigaliotų kalendorinių metų pradžioje. Tokiu atveju atitinkama valstybė narė praneša Administracinei komisijai apie pasikeitimą vėliausiai birželio mėnesio pabaigoje tų metų, kurie eina prieš metus, kai turi įsigalioti pasikeitimas.
3. Šio reglamento 3 priede minimų valstybių narių išmokų natūra sumas, sumokėtas šeimos nariams, kurie gyvena kitoje valstybėje narėje nei apdraustasis, remiantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 17 straipsniu, ir pensininkams bei jų šeimos nariams, remiantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 22 straipsniu, 24 straipsnio 1 dalimi, 25 ir 26 straipsniais, kompensuoja kompetentingos įstaigos. Jos kompensuoja tas sumas minėtas išmokas mokėjusioms įstaigoms vienkartinėmis išmokomis, nustatytomis kiekvieniems kalendoriniams metams. Šios vienkartinės išmokos turi būti kiek galima panašesnės į faktines išlaidas.

63 straipsnis

Vienkartinių išmokų apskaičiavimo būdas

1. Kiekvienos už išmokų mokėjimą atsakingos valstybės narės už kalendorinius metus mokėtina vienkartinė išmoka yra apskaičiuojama sudėjus sumas, gautas padauginus vienam tam tikros amžiaus grupės asmeniui tenkančias vidutines metines išlaidas (suskirsčius asmenis į įvairias amžiaus grupes) iš atitinkamos amžiaus grupės asmenų skaičiaus, ir gautą dydį sumažinus.

$$\text{VIENKARTINĖ IŠMOKA} = \sum_{i=1}^3 ((1 - X) \times Y_i) \times Z_i$$

Šioje formulėje naudojami šie simboliai:

- Sumavimo indeksu i (i vertės = 1, 2 ir 3) žymimos trys amžiaus grupės, į kurias asmenys buvo suskirstyti apskaičiuojant vienkartinę išmoką:
    - $i = 1$: jaunesni nei 20 metų asmenys
    - $i = 2$: 20–64 metų amžiaus asmenys
    - $i = 3$: 65 metų ir vyresni asmenys.
  - Koeficientu X (skaičius nuo 0 iki 1) žymimas 4 dalyje nurodytas sumažinimas.
  - Y_i reiškia i amžiaus grupės asmenims tenkančias vidutines metines išlaidas, nurodytas 2 dalyje.
  - Z_i žymimas i amžiaus grupės atitinkamas vidutinis asmenų skaičius, nurodytas 3 dalyje.
2. i amžiaus grupės asmeniui tenkančios vidutinės metinės išlaidos (Y_i) yra gaunamos metines visų išmokų natūra, kurias išmokas mokančios valstybės narės įstaigos skyrė visiems atitinkamos amžiaus grupės asmenims, kuriems taikomi tos valstybės narės teisės aktai ir kurie gyvena jos teritorijoje, išlaidas padalinus iš šios amžiaus grupės asmenų vidutinio metinio skaičiaus. Atliekant šį skaičiavimą yra atsižvelgiama į išlaidas, susijusias su 23 straipsnyje minima sistema.
  3. Kiekvienai už išmokų mokėjimą atsakingai valsybei narei vidutinis i amžiaus grupės asmenų skaičius (Z_i) yra lygus skaičiui asmenų, kuriems taikomi šios valstybės narės teisės aktai ir kurie savo vardu turi teisę gauti išmokas natūra, teikiamas išmokas mokančios valstybės narės.

Asmenų skaičius, į kurį reikia atsižvelgti, nustatomas pagal šiam tikslui gyvenamosios vietos įstaigos pildomą sąrašą, kuris sudaromas remiantis kompetentingos įstaigos pateiktais atitinkamo asmens teises įrodančiais dokumentais.
  4. Apskaičiuojant vienkartinę išmoką taikomas sumažinimas iš principo yra lygus 15 % ($X = 0,15$). Jei kompetentinga valstybė narė yra paminėta Reglamento (EB) Nr. 883/2004 IV priede, sumažinimas yra 20 % ($X = 0,20$).
  5. Administracinė komisija nustato ankstesnėse dalyse nurodytų vienkartinių išmokų apskaičiavimo tvarką ir būdus.

64 straipsnis
Pranešimas apie vidutines metines išlaidas

Apie vienam kiekvienos amžiaus grupės asmeniui tam tikrais metais tekusių vidutinių metinių išlaidų sumą yra pranešama Audito valdybai iki antrųjų metų po tų, apie kuriuos informuojama, birželio 30 d. Jei šie duomenys nebus laiku pateikti, bus perimta ankstesniųjų metų asmeniui tenkančių vidutinių metinių išlaidų suma.

Vidutinės metinės išlaidos skelbiamos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

3 skirsnis – Bendrosios nuostatos

65 straipsnis

Atsiskaitymų tarp įstaigų tvarka

Reglamento (EB) Nr. 883/2004 35 ir 41 straipsniuose numatyti atsiskaitymai tarp valstybių narių įstaigų atliekami tarpininkaujant susižinojimo tarnyboms.

66 straipsnis

Pretenzijų pateikimo ir mokėjimo terminai

1. Remiantis faktinėmis išlaidomis parengtos pretenzijos dėl susigrąžinimo pateikiamos per šešis mėnesius po kalendorinių metų pusmečio, kurio metu buvo sumokėtos išmokos, pabaigos.
2. Pretenzijos dėl susigrąžinimo, parengtos remiantis kalendoriniams metams skirtomis vienkartinėmis išmokomis, pateikiamos per šešis mėnesius po to mėnesio, kurio metu tų metų vidutinės metinės išlaidos buvo paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
3. Į pretenzijas, kurios buvo pateiktos praėjus 1 ir 2 dalyse minėtiems terminams, neatsižvelgiama.
4. Už išmokų mokėjimą atsakinga įstaiga patikrina pretenzijas ir sumoka reikalaujamas sumas per šešis mėnesius po kalendorinių metų pusmečio, kurio metu jie buvo pateikti, pabaigos. Jei reikia, už išmokų mokėjimą atsakinga įstaiga prieš pasibaigiant šiam šešių mėnesių laikotarpiui perduoda sumą kreditavusiai įstaigai savo sprendimą atsisakyti kompensuoti kai kurias išlaidas.
5. Ginčai dėl pretenzijų pobūdžio ir reikalaujamų sumų turi būti išspręsti per metus po kalendorinių metų pusmečio, kurio metu buvo pateikta pretenzija, pabaigos. Praėjus šiam terminui, atitinkama reikalaujama suma yra laikoma mokėtina.

67 straipsnis

Delspinigiai

1. Praėjus 66 straipsnio 4 dalyje minėtiems šešiesiems mėnesiams, pradedamos skaičiuoti neapmokėtų reikalaujamų sumų palūkanos. Šios palūkanos skaičiuojamos remiantis Europos centrinio banko pagrindinėms refinansavimo operacijoms taikoma orientacine palūkanų norma. Taikytina orientacinė palūkanų norma yra ta, kuri įsigaliojo pirmąją mėnesio, kai turėjo būti atliktas mokėjimas, dieną. Ši palūkanų norma pasibaigus 66 straipsnio 5 dalyje minėtam vienerių metų laikotarpiui, yra padidinama dviem procentiniais punktais.
2. Administracinė komisija nustato palūkanų apskaičiavimo būdą ir pagrindą, kuriuo remiantis jos yra skaičiuojamos.

68 straipsnis
Metinis sąskaitų balansas

1. Administracinė komisija pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 72 straipsnio g punktą, remdamasi Audito valdybos ataskaita, parengia kiekvienų metų pretenzijų dėl susigražinimo suvestinę. Šiuo tikslu susižinojimo tarnybos per Audito valdybos nustatytą laiką ir jos nustatyta tvarka praneša Audito valdybai apie pateiktose, patenkintose arba užginčytose pretenzijose reikalautas sumas (kreditorės pozicija) ir pateiktose, patenkintose arba užginčytose pretenzijose reikalautas sumas (įsipareigojimų pozicija).
2. Administracinė komisija gali surengti statistinių ir apskaitos duomenų, reikalingų 1 dalyje nurodytoms metinėms pretenzijų suvestinėms parengti, patikrinimą, ypač tam, kad įsitikintų, kad šie duomenys atitinka šioje dalyje nustatytas taisykles.

II skyrius – Bedarbio išmokų kompensavimas pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnį

69 straipsnis
Bedarbio išmokų kompensavimas

Nesant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 8 dalyje numatyto susitarimo, gyvenamosios vietos įstaiga per šešis mėnesius nuo pirmojo bedarbio išmokų, kurias prašoma kompensuoti, mokėjimo dienos pateikia valstybės narės, kurios teisės aktai paskutinį kartą buvo taikomi išmokų gavėjui, įstaigai prašymą kompensuoti bedarbio išmokas pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 6 ir 7 dalis. Prašyme nurodoma išmokų suma, sumokėta per Reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 6 arba 7 dalyje nurodytus trijų arba penkių mėnesių laikotarpius, laikotarpis, už kurį šios išmokos yra sumokėtos, ir bedarbio tapatybę įrodantys duomenys.

Jei minėtos sumos tampa atitinkamų įstaigų ginčų priežastimi, šio reglamento 66 straipsnio 4 ir 5 dalių nuostatos taikomos *mutatis mutandis*.

III skyrius – Išmokų permokėjimo atgavimas, laikinų išmokų susigražinimas, kompensacija, parama tenkinant pretenzijas.

1 skirsnis – Principai

70 straipsnis

1. Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 84 straipsnį ir laikantis jo nustatytos tvarkos, kiekvieną kartą, kai tai įmanoma, tenkinant pretenzijas dėl susigražinimo pirmenybė teikiama kompensacijoms, kurias kredituojančios įstaigos (toliau – tarnybos pareiškėjos) ir už išmokų mokėjimą atsakingos įstaigos (toliau – tarnybos, į kurias kreipiamasi) moka viena kitai arba apdraustiesiems pagal šio reglamento 71 ir 72 straipsnius.

Jei pretenzija arba jos dalis nebuvo patenkinta sumokant pirmoje dalyje minėtą kompensaciją, likusi suma, kurią turi sumokėti išmokos gavėjas, yra susigražinama pagal 73–82 straipsnius.

2. Susižinojimo tarnyba jai pateiktų prašymų atžvilgiu yra laikoma tarnyba, į kurią kreipiamasi.

2 skirsnis – Kompensacija

71 straipsnis

Nepriklausančios arba permokėtos išmokos pinigais

1. Jei valstybės narės įstaiga išmokų gavėjui išmokėjo sumą, viršijančią tą, į kurią jis turi teisę, ta įstaiga, laikydamosi jos taikomuose teisės aktuose nustatytų sąlygų ir apribojimų, prašo kitos valstybės narės įstaigos, atsakingos už išmokų mokėjimą tam gavėjui, išskaityti permokėtą sumą iš minėtam gavėjui priklausančios sumos. Pastaroji įstaiga išskaitymus atlieka, laikydamosi jos taikomuose teisės aktuose tokiems atskaitymams nustatytų sąlygų ir apribojimų, tartum ji pati būtų permokėjusi sumas, ir išskaitytą sumą perveda kreditavusiai įstaigai.
2. Pagal 6 straipsnį, per du mėnesius po to, kai buvo nustatyti taikytini teisės aktai arba kai buvo nustatyta už išmokų mokėjimą atsakinga įstaiga, laikinas išmokas pinigais mokėjusi įstaiga apskaičiuoja sumą, kurią jai turi sumokėti kompetentinga įstaiga. Jei gavėjas ir (arba) jo darbdavys mokėjo laikinas įmokas, į šią sumą atsižvelgiama apskaičiuojant minėtą sumą.

Kompetentinga įstaiga, atsakinga už išmokų mokėjimą gavėjui, iš suinteresuotajam asmeniui mokėtinos sumos išskaičiuoja laikinų išmokų sumą. Už mokėjimą atsakinga įstaiga išskaitymus atlieka laikydamosi jos teisės aktuose tokiai kompensacijai nustatytų sąlygų ir apribojimų ir nedelsdama perveda išskaitytas sumas kreditavusiai įstaigai.

3. Jei apdraustasis gavo socialinę paramą valstybėje narėje laikotarpiu, kuriuo jis turėjo teisę gauti išmokas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, suteikusi paramą tarnyba, jeigu ji turi minėtajam asmeniui mokėtinų išmokų atgavimo teisę, gali prašyti bet kurios kitos valstybės narės įstaigos, atsakingos už išmokų mokėjimą tam asmeniui, išskaityti paramos sumą iš tos sumos, kurią pastaroji moka minėtajam asmeniui.

Ši nuostata taikoma *mutatis mutandis* apdraustojo šeimos nariui, gavusiam paramą vienos valstybės narės teritorijoje laikotarpiu, kuriuo jis, būdamas atitinkamos šeimos narys, turėjo teisę į išmokas pagal kitos valstybės narės teisės aktus.

Kreditavusi įstaiga praneša apie jai priklausančią sumą už mokėjimą atsakingai įstaigai. Pastaroji įstaiga išskaitymus atlieka laikydamosi jos teisės aktuose tokiai kompensacijai nustatytų sąlygų ir apribojimų ir nedelsdama perveda išskaitytas sumas kreditavusiai įstaigai.

4. 2 ir 3 dalyje minėtais atvejais kompetentinga įstaiga pateikia suinteresuotajam asmeniui išrašą, kuriame nurodoma pagal jos taikomus teisės aktus likusi mokėtina suma arba permokėta suma.

72 straipsnis
Nepriklausančios arba permokėtos įmokos

Pagal 6 straipsnį iš apdraustojo ir (arba) jo darbdavio gavusi laikinas įmokas įstaiga kompensuoja sumą ją mokėjusiam asmeniui tik gavusi iš kompetentingos įstaigos informacijos apie sumas, jai mokėtinas pagal 6 straipsnio 3 dalį.

3 skirsnis – Pretenzijų tenkinimas

73 straipsnis
Prašymas suteikti informaciją

1. Tarnybai pareiškėjai paprašius, tarnyba, į kurią kreipiamasi, suteikia informaciją, kuri gali būti naudinga tarnybai pareiškėjai tenkinant pretenziją.

Norėdama gauti šią informaciją, tarnyba, į kurią kreipiamasi, pasinaudoja įgaliojimais, kuriuos jai suteikia įstatymai ir kiti teisės aktai, taikomi panašioms pretenzijoms, kylančioms jos pačios valstybėje narėje, patenkinti.
2. Prašyme suteikti informaciją nurodoma pavardė arba pavadinimas, adresas ir visos kitos tarnybos pareiškėjos paprastai turimos žinios apie asmenį, apie kurį prašoma suteikti informacijos, bei apie pretenzijos, dėl kurios pateiktas prašymas, pobūdį bei reikalaujamos sumos dydį.
3. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, neprivalo suteikti informacijos, kurios ji negalėtų gauti tenkinant panašią pretenziją, kilusią jos pačios valstybėje narėje.
4. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, nurodo tarnybai pareiškėjai priežastis, dėl kurių atsisakoma suteikti informaciją.

74 straipsnis
Pranešimas

1. Tarnybai pareiškėjai paprašius, tarnyba, į kurią kreipiamasi, laikydamosi valstybėje narėje, kurioje ji yra, galiojančių įstatymų dėl pranešimų apie panašius dokumentus arba sprendimus, praneša adresatui apie visus dokumentus ir sprendimus, įskaitant teismo pobūdžio, dėl pretenzijos arba jos patenkimo, priimtus valstybės narės, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi.
2. Prašyme pranešti nurodoma pavardė arba pavadinimas, adresas ir visos kitos tarnybos pareiškėjos paprastai turimos žinios apie adresatą, dokumento arba sprendimo, apie kurį prašoma pranešti, pobūdis ir objektas ir, jei reikia, pavardė arba pavadinimas, adresas ir visos kitos tarnybos pareiškėjos paprastai turimos žinios apie dokumente arba sprendime minimą skolininką ir pretenziją bei visa kita naudinga informacija.
3. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, nedelsdama praneša tarnybai pareiškėjai apie veiksmus, kurių ji ėmėsi tarnybos pareiškėjos prašymui dėl informacijos patenkinti, ir ypač nurodyti datą, kada dokumentas arba sprendimas buvo išsiųstas adresatui.

75 straipsnis
Prašymas patenkinti pretenziją

1. Prie prašymo patenkinti pretenziją dėl įmokų arba prašymo grąžinti nepriklausančias arba permokėtas išmokas, kurių tarnyba pareiškėja siunčia tarnybai, į kurią kreipiamasi, pridedamas oficialus patvirtintas tarnybos pareiškėjos valstybės narės išduoto vykdomojo dokumento nuorašas ir, jei reikia, kitų pretenzijos patenkinimui reikalingų dokumentų originalai arba patvirtinti nuorašai.
2. Tarnyba pareiškėja gali prašyti patenkinti pretenziją dėl susigražinimo šiais atvejais:
  - a) jei pretenzija arba vykdomasis dokumentas nėra užginčijami valstybės narės, išskyrus tuos atvejus, kai taikoma 78 straipsnio 2 dalies 2 pastraipa;
  - b) jei remdamasi 1 dalyje paminėtu dokumentu, ji tinkamai pasinaudojo valstybės narės, kurioje yra ši tarnyba, pretenzijų patenkinimo procedūromis, tačiau šios priemonės nepadės atgauti visų reikalaujamų sumų.
3. Prašyme patenkinti pretenziją nurodoma:
  - a) atitinkamo asmens pavardė ar pavadinimas, adresas ir kita svarbi informacija, susijusi su jo identifikavimu ir (arba) jo turtą valdančia trečiąja šalimi;
  - b) visa tarnybai, į kurią kreipiamasi, nustatyti reikalinga informacija;
  - c) vykdomasis dokumentas, išduotas valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba pareiškėja;
  - d) pretenzijos pobūdis ir reikalaujama suma, įskaitant pagrindinę sumą, palūkanas ir visas kitas mokėtinas baudas, nuobaudas ir išlaidas, nurodytas abiejų valstybių narių, kuriose yra minėtos tarnybos, valiuta;
  - e) data, kada tarnyba pareiškėja ir (arba) tarnyba, į kurią kreipiamasi, praneša adresatui apie dokumentą;
  - f) data, nuo kada, ir laikotarpis, per kurį, pagal valstybės narės, kurioje yra tarnyba pareiškėja, įstatymus galima pradėti vykdymą;
  - g) visa kita naudinga informacija.
4. Be to, prašyme patenkinti pretenziją tarnyba pareiškėja patvirtina, kad šio straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos yra įvykdytos.
5. Kai tarnyba pareiškėja gauna svarbios informacijos apie dalyką, dėl kurio pateiktas prašymas patenkinti pretenziją, ji nedelsdama šią informaciją perduoda tarnybai, į kurią kreipiamasi.

76 straipsnis
Dokumentas, leidžiantis vykdyti pretenziją

1. Dokumentas, leidžiantis vykdyti pretenziją, yra tiesiogiai pripažįstamas ir automatiškai laikomas priemone, leidžiančia tarnybai, į kurią kreipiamasi, vykdyti pretenziją.
2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, tam tikrais atvejais pagal valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, galiojančias nuostatas, dokumentas, leidžiantis vykdyti pretenziją, gali būti priimtas, pripažintas, papildytas arba pakeistas dokumentu, leidžiančiu vykdymą tos valstybės narės teritorijoje.

Išskyrus tuos atvejus, kai taikoma trečioji pastraipa, kompetentingos institucijos per tris mėnesius nuo prašymo patenkinti pretenziją gavimo dienos stengiasi priimti, pripažinti, papildyti arba pakeisti minėtą dokumentą. Jeigu dokumentas, leidžiantis vykdymą, yra tinkamai parengtas, negalima atsisakyti atlikti šiuos veiksmus. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, informuoja tarnybą pareiškėją apie priežastis, dėl kurių nesilaikoma trijų mėnesių termino.

Jeigu dėl kurio nors iš šių formalumų kiltų ginčas dėl pretenzijos ir (arba) tarnybos pareiškėjos išduoto dokumento, leidžiančio jos vykdymą, taikomas 78 straipsnis.

77 straipsnis
Mokėjimo tvarka ir terminai

1. Pretenzija patenkinama tos valstybės narės, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, valiuta. Visą patenkintos pretenzijos sumą, kurią išreikalauja tarnyba, į kurią kreipiamasi, ji persiunčia tarnybai pareiškėjai.
2. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, gali duoti skolininkui laiko gražinti skolą arba leisti gražinti skolą dalimis, jeigu tai leidžia valstybės narės, kurioje ji yra, įstatymai ir kiti teisės aktai, ir pasikonsultavusi su tarnyba pareiškėja. Be to, tarnyba, į kurią kreipiamasi, persiunčia tarnybai pareiškėjai visas palūkanas, kurios gaunamos atidėjus mokėjimo terminą.

Nuo tos dienos, kai pagal 76 straipsnį dokumentas, leidžiantis vykdyti pretenziją, yra tiesiogiai pripažįstamas arba priimamas, pripažįstamas, papildomas arba pakeičiamas, pagal valstybės narės, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, galiojančius įstatymus ir kitus teisės aktus bus mokami delspinigiai, kurie taip pat persiunčiami tarnybai pareiškėjai.

78 straipsnis
Pretenzijos arba jos vykdymą leidžiančio dokumento užginčijimas

1. Jeigu vykstant pretenzijos patenkinimo procedūrai suinteresuotoji šalis užginčija pretenziją ir (arba) jos vykdymą leidžiantį dokumentą, priimtą valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba pareiškėja, ta suinteresuotoji šalis pateikia ieškinį valstybės narės, kurioje yra tarnyba pareiškėja, kompetentingai institucijai pagal šioje valstybėje narėje galiojančius įstatymus. Tarnyba pareiškėja privalo apie ieškinį pranešti

tarnybai, į kurią kreipiamasi. Be to, apie ieškinį tarnybai, į kurią kreipiamasi, gali pranešti suinteresuotoji šalis.

2. Kai tarnyba, į kurią kreipiamasi, iš tarnybos pareiškėjos arba iš suinteresuotojo asmens gauna 1 dalyje minėtą pranešimą, ji sustabdo vykdymo procedūrą laukdama tos srities kompetentingos institucijos sprendimo, išskyrus tuos atvejus, kai tarnyba pareiškėja, remdamasi antrąja pastraipa, paprašo to nedaryti. Ji gali imtis atsargumo priemonių, jei mano jas esant būtinas, kad užtikrintų, jog pretenzija bus patenkinta, jei tai leidžia valstybės narės, kurioje yra pastaroji institucija, įstatymai ir kiti teisės aktai, taikomi panašioms pretenzijoms patenkinti.

Nepaisant pirmosios pastraipos, tarnyba pareiškėja gali, nepažeisdama valstybėje narėje, kurioje ji yra, galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų, paprašyti tarnybos, į kurią kreipiamasi, patenkinti užginčytą pretenziją, jei tai leidžia valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, galiojantys įstatymai ir kiti teisės aktai. Jei užginčijimo rezultatas vėliau yra palankus skolininkui, tarnyba pareiškėja privalo apmokėti visas išreikalautas sumas bei sumokėti reikiamas kompensacijas pagal valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, galiojančius teisės aktus.

3. Jeigu užginčijamos vykdymo priemonės, kurių imamasi valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, ieškinys pateikiamas tos valstybės narės kompetentingai institucijai pagal tos valstybės narės įstatymus ir kitus teisės aktus.
4. Jeigu kompetentinga institucija, kuriai pagal 1 dalį pateikiamas ieškinys, yra teismas arba administracinis teismas, šio teismo sprendimas, jei jis palankus tarnybai pareiškėjai ir leidžia patenkinti pretenziją valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba pareiškėja, ir yra “vykdymą leidžiantis dokumentas”, kuriuo remiantis yra patenkinama pretenzija.

79 straipsnis *Paramos ribos*

1. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, neprivalo:
  - a) suteikti paramos, numatytos 73–78 straipsniuose, jeigu dėl skolininko padėties tokios pretenzijos patenkinimas galėtų sukelti rimtų ekonominių arba socialinių sunkumų valstybėje narėje, kurioje yra ši tarnyba, kai valstybės narės, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, galiojantys įstatymai ir kiti teisės aktai leidžia taip elgtis panašių nacionalinių pretenzijų atveju;
  - b) suteikti paramos, numatytos 73–78 straipsniuose, jeigu pirminis prašymas, pateiktas remiantis 73–75 straipsniais, yra susijęs su senesnėmis nei penkerių metų pretenzijomis, šį terminą skaičiuojant nuo tada, kai pagal valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba pareiškėja, galiojančius įstatymus bei kitus teisės aktus yra pateikiamas dokumentas, leidžiantis pretenzijos vykdymą, iki prašymo pateikimo dienos. Tačiau tais atvejais, kai pretenzija arba dokumentas yra užginčijami, šio termino pradžia laikomas tas momentas, kai valstybė pareiškėja nustato, kad pretenzija arba vykdomasis dokumentas, leidžiantis patenkinti pretenziją, nebegali būti užginčyti.

80 straipsnis
Atsargumo priemonės

Tarnybai pareiškėjai pagrįstai pareikalavus, tarnyba, į kurią kreipiamasi, imasi atsargumo priemonių, kad užtikrintų, jog pretenzija bus patenkinta tiek, kiek leidžia valstybės narės, kurioje yra pastaroji tarnyba, įstatymai ir kiti teisės aktai.

Įgyvendinant pirmąją pastraipą, 73–75 ir 77 straipsniuose minėti įstatymai ir kiti teisės aktai taikomi *mutatis mutandis*.

81 straipsnis
Išlaidos

1. Kai pretenzija patenkinama sumokant kompensaciją 71 ir 72 straipsniuose minėtu būdu, nėra prašoma apmokėti jokių vykdymo išlaidų.
2. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, pagal valstybės narės, kurioje ji yra, įstatymus ir kitus teisės aktus, taikomus panašioms pretenzijoms, remdamasi 73–77 ir 81 straipsniais, iš atitinkamo asmens išreikalauja apmokėti visas su pretenzijos patenkinimu susijusias išlaidas, kurių ji turėjo, o gautas lėšas pasilieka.
3. Valstybės narės įsipareigoja, kad nepateiks viena kitai jokių pretenzijų dėl pagal Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 arba šį reglamentą teikiamos savitarpio paramos išlaidų atlyginimo.
4. Jei pretenzijos patenkinimas kelia itin didelių sunkumų, kadangi yra susijęs su labai didelėmis išlaidomis, tarnybos pareiškėjos ir tarnybos, į kurias kreipiamasi, gali susitarti dėl tais atvejais taikomos ypatingos išlaidų apmokėjimo tvarkos.
5. Valstybės narės, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, kompetentinga valdžios institucija informuoja valstybės narės, kurioje yra tarnyba pareiškėja, kompetentingą valdžios instituciją apie visas išlaidas, kurių ji turėjo, ir visus nuostolius, kurių ji patyrė atlikdama veiksmus, kurie buvo pripažinti nepagrįstais dėl pretenzijos turinio arba tarnybos pareiškėjos išduoto dokumento galiojimo.

V antraštinė dalis – Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuotatos

82 straipsnis
Administraciniai ir sveikatos patikrinimai

1. Nepažeidžiant 27 straipsnio nuostatų, jei III antraštinės dalies I, II ir IV skyriuose minėtų išmokų gavėjas būna arba gyvena valstybėje narėje, kitoje nei valstybė, kurioje įsikūrusi atsakinga už mokėjimą įstaiga, sveikatos patikrinimus tos įstaigos prašymu atlieka gavėjo buvimo ar gyvenamosios vietos įstaiga pastarosios įstaigos taikomų teisės aktų nustatyta tvarka. Tokiu atveju už mokėjimą atsakinga įstaiga privalo pripažinti buvimo arba gyvenamosios vietos įstaigos nustatytą diagnozę.

Jei buvimo ar gyvenamosios vietos įstaiga pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 82 straipsnį turi atlikti sveikatos patikrinimą, ji laikosi jos taikomų teisės aktų nustatytos

tvarkos. Jeigu tokia tvarka nenustatyta, ji kreipiasi į atsakingą už mokėjimą įstaigą, prašydama informacijos apie taikytiną tvarką.

Atsakinga už mokėjimą įstaiga pasilieka teisę pasirinkti gydytoją, kuris patikrintų išmokų gavėją. Tačiau išmokų gavėjas gali būti paprašytas vykti į valstybę narę, kurioje yra atsakinga už mokėjimą įstaiga, tik su sąlyga, kad jo sveikata leidžia jam keliauti ir ta kelionė jo sveikatai nepakenks ir kad atsakinga už mokėjimą įstaiga apmokės kelionės ir pragyvenimo išlaidas.

2. Jei III antraštinės dalies I, II ir IV skyriuose minėtų išmokų gavėjas būna arba gyvena kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra atsakinga už mokėjimą įstaiga, administracinius patikrinimus tos įstaigos prašymu atlieka gavėjo buvimo ar gyvenamosios vietos įstaiga. Atsakinga už mokėjimą įstaiga nurodo buvimo arba gyvenamosios vietos įstaigai, kas turi būti patikrinta administracinio patikrinimo metu. Jei buvimo arba gyvenamosios vietos įstaiga negauna jokių nurodymų, ji atlieka patikrinimą jos administruojamų teisės aktų nustatyta tvarka.

Buvimo arba gyvenamosios vietos įstaiga privalo pateikti ataskaitą patikrinimo paprašiusiai atsakingai už mokėjimą įstaigai.

83 straipsnis Pranešimai

1. Valstybės narės praneša Komisijai Reglamento (EB) Nr. 883/2004 1 straipsnio m, q ir r punktuose ir šio reglamento 1 straipsnio a ir b punktuose nurodytų tarnybų adresus bei šio reglamento II antraštinėje dalyje minimų paskirtų įstaigų adresus.
2. Reikia nurodyti 1 dalyje minėtų tarnybų identifikacijos kodus ir elektroninius adresus.
3. Administracinė komisija nustato 1 dalyje nurodytų adresų pranešimo tvarką, įskaitant bendrą formatą ir modelį.
4. Šio reglamento 4 priede nurodoma visuomenei prieinama duomenų bazė, kurioje kaupiama 1 dalyje minima informacija.
5. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje minima informacija nuolat atnaujinama.

84 straipsnis Dokumentai

1. Administracinė komisija, remdamasi 4 straipsnio nuostatomis, nustato Reglamentui (EB) Nr. 883/2004 ir šiam reglamentui taikyti reikalingų dokumentų pavyzdžius, formas ir formatus.

Kompetentingos įstaigos sudaro sąlygas asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, jais naudotis.

2. Dviejų arba daugiau valstybių narių kompetentingos institucijos arba įstaigos gali susitarti tarpusavio santykiams naudoti supaprastintus dokumentus arba supaprastinti keitimaŖi duomenimis. Apie Ŗiuos susitarimus praneŖama Administracinei komisijai.

85 straipsnis
Informacija

1. Administracinė komisija parengia suinteresuotiesiems asmenims skirtą informaciją apie jų teises ir administracinius formalumus, kurie turi būti atlikti, norint tomis teisėmis naudotis. Informacijos skleidimas užtikrinamas visų pirma elektroninėmis priemonėmis, ją pateikiant interneto svetainėse, prie kurių visuomenė turi prieigą. Administracinė komisija prižiūri, kad informacija būtų nuolat atnaujinama.
2. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 75 straipsnyje nurodytas Patariamasis komitetas gali pareikšti savo nuomonę ir pateikti rekomendacijų, kaip pagerinti informacijos ir jos skleidimo kokybę.
3. Valstybės narės prižiūri, kad asmenys, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, gautų reikiamą informaciją apie Reglamentu (EB) Nr. 883/2002 ir Ŗiuo reglamentu padarytus pakeitimus, siekdamos, kad jie galėtų pasinaudoti savo teisėmis.
4. Kompetentingos valdžios institucijos prižiūri, kad jų įstaigos būtų informuotos ir taikytų visas Bendrijos teines ir kitokias nuostatas, įskaitant Administracinės komisijos sprendimus, kurios taikomos tose srityse, kurioms skirtas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 ir Ŗis reglamentas, ir laikantis Ŗiuose reglamentuose nustatytų sąlygų.

86 straipsnis
Valiutos konvertavimas

Taikant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Ŗio reglamento nuostatas, valiutos kursu yra laikomas Europos centrinio banko paskelbtas referencinis keitimo kursas.

87 straipsnis
Statistiniai duomenys

Kompetentingos valdžios institucijos rengia ir perduoda Administracinės komisijos sekretoriatui statistinius duomenis apie Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Ŗio reglamento taikymą. Ŗie duomenys renkami ir tvarkomi pagal Administracinės komisijos parengtą planą ir jos nustatytu būdu. Komisija užtikrina, kad Ŗi informacija bus paskleista.

88 straipsnis
Priedų daliniai pakeitimai

Komisija, vienai arba kelioms suinteresuotosioms valstybėms narėms arba jų kompetentingoms valdžios institucijoms paprašius, Administracinei komisijai vieningai

pritarus, gali reglamentu iš dalies pakeisti šio reglamento 1, 2, 3 ir 4 priedus bei Reglamento (EB) Nr. 883/2004 I, VI, VII, VIII, IX priedus.

89 straipsnis
Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Reglamento (EB) Nr. 883/2004 87 straipsnio nuostatos taikomos aplinkybėmis, kuriomis taikomas šis reglamentas.

90 straipsnis
Panaikinimas

1. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 574/72 nuo šio reglamento taikymo dienos panaikinamas.

Tačiau Reglamentas (EEB) Nr. 574/72 lieka galioti ir turi teisinę galią įgyvendinant:

- a) 2003 m. gegužės 14 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 859/2003, išplečiantį Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamento (EEB) Nr. 574/72 nuostatų taikymą trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikomos dėl jų pilietybės⁸, tol, kol tas reglamentas nebus panaikintas arba pakeistas;
  - b) 1985 m. birželio 13 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1661/85, nustatantį Bendrijos taisyklių dėl darbuotojų migrantų socialinės apsaugos technines adaptacijas Grenlandijai⁹, tol, kol tas reglamentas nebus panaikintas arba pakeistas;
  - c) Europos ekonominės erdvės susitarimą¹⁰ ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo¹¹ bei kitus susitarimus, kuriuose yra nuoroda į Reglamentą (EEB) Nr. 574/72, tol, kol tie susitarimai nebus pakeisti atsižvelgiant į šį reglamentą.
2. Nuorodos į Reglamentą (EEB) Nr. 574/72 1998 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvoje 98/49/EB dėl pagal darbo sutartį dirbančių asmenų ir savarankiškai dirbančių asmenų, judančių Bendrijoje, teisių į papildomą pensiją išsaugojimo¹² aiškinamos kaip nuorodos į šį reglamentą.

---

⁸ OL L 124, 2003 5 20, p. 1.

⁹ OL L 160, 1985 6 20, p. 7.

¹⁰ OL L 1, 1994 1 31, p. 1.

¹¹ OL L 114, 2002 4 30, p. 6. Susitarimas su paskutiniais pakeitimais, padarytais ES ir Šveicarijos jungtinio komiteto sprendimu Nr. 2 (OL L 187, 2003 7 26, p. 55).

¹² OL L 209, 1998 7 25, p. 46.

91 straipsnis
Baigiamosios nuostatos

Šis reglamentas įsigalioja po šešių mėnesių nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje,

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

1 PRIEDAS

Tebegaliojančios bei naujos dvišalių konvencijų taikymo nuostatos

(8 straipsnio 1 dalis ir 9 straipsnio 2 dalis)

2 PRIEDAS

Valstybės tarnautojams taikytinos specialios sistemos

(31 ir 41 straipsniai)

A. Specialios sistemos, taikytinos valstybės tarnautojams, kuriems netaikomos Reglamento (EB) Nr. 883/2004 III antraštinės dalies 1 skyriaus nuostatos dėl išmokų natūra.

1. Vokietija

Versorgungssystem für Beamte (valstybės tarnautojų ligos draudimo sistema)

2. Ispanija

Mutualismo administrativo (speciali sistema, taikytina valstybės tarnautojams, karinėms pajėgoms ir teismų administracijai)

B. Specialios sistemos, taikytinos valstybės tarnautojams, kuriems netaikomos Reglamento (EB) Nr. 883/2004 III antraštinės dalies 2 skyriaus nuostatos dėl išmokų natūra.

1. Vokietija

Unfallfürsorge für Beamte (valstybės tarnautojų nelaimingų atsitikimų draudimo sistema)

3 PRIEDAS

Valstybės narės, kompensuojančios išmokų išlaidas vienkartinėmis išmokomis

(62 straipsnio 1 dalis)

4 PRIEDAS

Kompetingos valdžios institucijos ir kompetingos įstaigos, buvimo ir gyvenamosios vietos įstaigos, prieigos tarnybos, kompetingų institucijų paskirtos įstaigos ir tarnybos.

(84 straipsnio 4 dalis)